

EL POU DE LA GALLINA

Núm. 365

elpou.cat | 4€ | juny 2020

REVISTA MANRESANA
D'INFORMACIÓ I OPINIÓ

+
L'entrevista a
Marc Aloy,
proper alcalde
de Manresa

ECONOMIES ALTERNATIVES PER SUPERAR LA CRISI

ESTUDIA FP A LA UNIVERSITAT

CICLES FORMATIUS DE GRAU SUPERIOR
CURS 2020-2021

CAMPUS
PROFESSIONAL

UMANRESA | UVIC·UCC

CFGS DE PRÒTESIS DENTALS

Forma't com a protètic dental amb un alt perfil tecnològic. Classes pràctiques al laboratori en grups reduïts i espai de treball per a cada alumne. Aula de CAD amb un ordinador per alumne.

CFGS D'EDUCACIÓ INFANTIL

ORIENTAT A CIÈNCIA
I EXPERIMENTACIÓ

Forma't com a educador per impulsar la ciència des de la primera infància. Innovació educativa a través de la ciència, en el marc del Lab 0-6, laboratori de ciència per a infants de 0 a 6 anys.

CFGS D'ADMINISTRACIÓ I FINANCES

ORIENTAT A GESTIÓ DE CLUBS
I ENTITATS ESPORTIVES

Administració i finances pensades per a l'especificitat de la gestió d'empreses i clubs esportius. Formació pràctica. Aprenentatge en entorns de simulació.

L'acord entre Joviat FPI i UManresa preveu la impartició compartida als dos centres i la col·laboració amb els cicles d'activitats esportives.

- Formació professional superior en un entorn universitari.
- Laboratoris amb un alt nivell tecnològic.
- Accés a programes de mobilitat internacional.
- Opció de formació dual en empreses del sector.

**PORTES
OBERTES
VIRTUALS A:**
portes-obertes.
umanresa.cat

**JA POTS
RESERVAR LA
TEVA PLAÇA**

Informació i preinscripcions

Campus Professional UManresa
Avinguda Bases de Manresa, 1
08242 Manresa
93 875 73 88
campusprofessional@umanresa.cat
www.umanresa.cat/campusprofessional

FUB

FUNDACIÓ
UNIVERSITÀRIA
DEL BAGES

Autoocupar-se

CLARET&GUBIANAS 20

L

a condició humana, la d'esser social que es relaciona, s'estén per qualsevol àmbit. Des de l'estrictament personal, familiar o de cercle d'amics, coneguts i saludats –que diria Josep Pla– fins al rol dins d'una organització, ja sigui una entitat sense afany de lucre, un negoci amb més o menys estructura o una multinacional. Per això, cada cop més, les línies entre la (recurrent) empenedoria i el cooperativisme són més difuses... No hi ha tanta diferència entre el *coworking* i el viver d'empreses o, fins i tot,

l'Ateneu Cooperatiu de la Catalunya Central que ha començat a caminar en els últims temps. En tot cas les diferències són més filosòfiques. La cooperació teixeix xarxa per ampliar, precisament, una manera d'entendre l'economia. Però és que les sinèrgies i les xarxes de socis –*partners* si parlem en el no sempre necessari anglicisme– no està tan lluny d'aquesta idea, igual que la mancomunació de serveis per a institucions públiques –en polígons industrials o en la recollida de la brossa, per exemple– o entre agents privats per rendibilitzar inversions o generar economies d'escala. De fet, les xarxes cooperatives esdevenen, molts cops, petits motors econòmics semblants a acords entre pimes o unions temporals d'empreses de qualsevol naturalesa. L'objectiu bàsic, tant si s'és autònom, soci treballador d'una cooperativa o petit empresari sovint és el mateix: *empoderar-se* per guanyar-se la vida dignament.

Ara bé, recordem que també la mateixa condició humana ens encarrila per camins diferents. Si fa pocs anys el capitalisme salvatge i neoliberal advocava sense complexos pel *self made man* –l'home fet a si mateix que, sense biaix de gènere també podria ser una dona–, el model americà capaç d'emprendre i evolucionar sense gaires escrúpols fins a guanyar el primer milió de dòlars, el mateix entramat socioeconòmic cada cop castiga més les prestidigitacions i l'enginyeria financera si no és a gran escala, i amb el vistiplau polític, que mira cap a un altre costat. A l'estat espanyol tot es resumeix en un acrònim: Ibex 35. Per altra banda, l'antiga estructura d'empresa cooperativa –de la qual es va reformar la llei per incloure, precisament, mentors i socis molt similars als capitalistes en una societat limitada, per exemple– continua sent una bona opció per a activitats que necessitin fluxos de treball coordinats en què interessa que els treballadors –com a propietaris d'una part de l'empresa– a l'activitat laboral hi sumin compromís. Deixant de banda el paraigua legal que s'esculli, pel sol fet de tenir de matèria primera a persones, els interessats, els dropes i els tòxics poden formar part de l'organització, igual que els entusiastes, els proactius i els empàtics. Tots, a la casella de sortida, tenen una finalitat última: autoocupar-se. A partir d'aquí, *alea iacta est*.

Ajudeu-nos a renovar el nostre digital

El dia 15 de juny comencem la campanya de micromecenatge per obtenir recursos de cara a la renovació del nostre digital, www.elpou.cat, amb l'objectiu d'adequar-lo als usos actuals dels consumidors de continguts informatius. La campanya, que durarà fins al 24 de juliol, forma part dels projectes de la plataforma Verkami i consisteix en la recollida de suports econòmics diversos, en funció de les possibilitats de cadascú, que permetran obtenir diferents recompenses. Podeu consultar-ne detalls més concrets a <https://www.verkami.com/projects/26927-ajudans-a-renovar-elpoucat>.

Ja tenim les tapes del Pou 2019

Us informem que ja ens podeu demanar les tapes per enquadernar les revistes del 2019, al preu habitual de 7 euros,

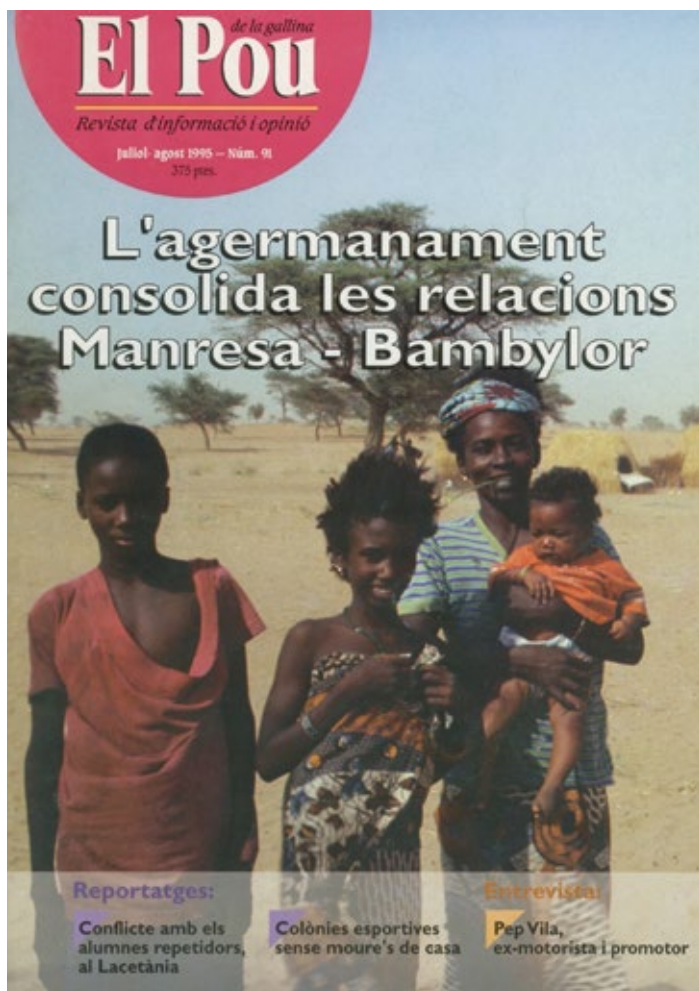
fa 25 anys

contactant a elpou@elpou.cat o bé venint a la parada del Pou, que es farà el 23 de juliol, al Passeig.

Les revistes no transmeten la Covid-19

Davant d'algunes notícies aparegudes mitjans i xarxes que parlen del possible risc de contagi de la Covid-19 a través del paper, des de l'ACPC s'informa que informes rigorosament documentats per l'Organització Mundial de la Salut (OMS), els principals instituts científics i viròlegs de referència internacional conclouen que l'exposició a la Covid-19 a través del paper de diaris i revistes és pràcticament inexistent i que el contacte amb les publicacions és segur.

Sanclimens i Valls visiten a Bambylor

El reportatge central de la revista del mes de juliol de 1995, elaborat per Àngels Fusté i Josep Tomàs, relatava les accions solidàries dutes a terme per les entitats manresanes al Senegal i més concretament a la població de Bambylor. El dia 15 d'abril, l'alcalde Juli Sanclimens i el cap de l'oposició, Jordi Valls havien viatjat fins allà per inaugurar-hi la Maison de Jeunes Manresa-Bambylor, un casal construït per l'associació de joves del poble amb l'ajut econòmic que l'Associació d'Amics de la Unesco havia recollit entre administracions, entitats i particulars. L'Associació demanava a l'Ajuntament que fes els tràmits per agermanar-se amb Bambylor. En el reportatge també es recordava que l'estiu de 1993 dinou escoltes manresans havien participat en una replantació forestal a Dakar.

Valls prenia possessió com a alcalde

Gràcies al pacte de progrés entre PSC, ERC i IV-AUP-Els Verds, el dia 17 de juny, el socialista Jordi Valls rebia la vara d'alcalde de mans del convergent Juli Sanclimens. El dia 8, un miler de treballadors sanitaris deixaven els hospitals en serveis mínims, en una acció reivindicativa per reclamar millores salarials i organitzatives. El nou govern municipal afrontava, el dia 22, els primers problemes: una manifestació de pares d'alumnes que havien suspès FP reclamaven el suport de l'Ajuntament per aconseguir un curs de repetidors a l'institut Lacetània. El dia 26, un jove comunicava a la Policia Local que havia perdut una serp pitó que tenia al seu domicili.

El canal dels Panyos

Aquests dies molts ciutadans de Manresa hem aprofitat les hores permeses per passejar pels voltants de la ciutat. Els camins de l'Anella Verda, el passeig cap al Suanya i el Gorg Blau, la nova passera de Cal Poc Oli, el Congost, la llera del Cardener han estat concorreguts com mai. Ben segur que aquests espais han estat descoberts o redescoberts per molta gent. Jo vaig voler tornar a fer el camí del canal dels Panyos, el que va de la fàbrica dels Panyos fins a la resclosa on es desviava l'aigua. L'inici a la fàbrica va servir per lamentar l'estat d'abandó en què es troba aquest joia del nostre patrimoni industrial declarada Bé Cultural d'Interès Nacional. Des de la lloable restauració de la teulada el 2009 no s'hi ha fet res de nou. Vaig recordar que aquest any en fa 200 que es va construir, que és la més antiga de Catalunya i d'Espanya i que, malgrat aquesta important efemèride, no s'ha fet res per restaurar i posar en valor aquesta fàbrica de tan gran valor patrimonial.

Vam començar a fer el camí entre el canal dels Panyos i el Cardener, un paratge preciós, agradable; estàs a tocar la ciutat i alhora et trobes envoltat de natura exuberant amb el bosc de ribera

que acompanya tot el camí. En arribar al Pont Nou es pot gaudir del magnífic pont gòtic que ha estat ben restaurat fa poc. El canal està buit i l'herba el va tapant. El camí arriba a un pas estret de formigó al costat del canal. Aquí apareix una cosa sorprenent, el canal està ple d'aigua estancada, pudent, amb fortor de claveguera. Fa anys que aquest tram ja estava així amb aquesta aigua estancada. Llavors hi abocaven aigües residuals, ara sembla que continua passant el mateix. Pensava que el problema estaria resolt tenint en compte la remodelació modèlica que s'ha fet d'aquesta zona. Amb aquella pudor que es feia insuportable vam desistir de continuar el camí fins a la resclosa dels Panyos. Davant d'aquest fet insòlit, cal preguntar-se com és que l'Ajuntament permet tenir aquestes aigües estancades i putrefactes al canal dels Panyos? Com es pot permetre infectar així un espai de natura que s'ha destinat al gaudi dels ciutadans? Com es permet que el propietari particular pugui tenir aquest canal en aquestes lamentables i insalubres condicions? M'agradaria poder fer tot el camí del canal fins a la resclosa de manera agradable sense aigua bruta o potser ple d'aigua neta que arribi a la fàbrica i alimenti una turbina que generi energia hidràulica.

Jaume Serra i Carné

caçats a la xarxa

5 de maig. Nati Adell, periodista de Catalunya Ràdio @Natiadell

Més d'un centenar de treballadors d'Althaia es concentren a les portes de l'hospital per reivindicar millores laborals. No volen que se'ls tracti «de segona» per ser concertats.

Els aplaudiments al personal sanitari durant el confinament no han amagat les reivindicacions dels professionals. A Manresa, els salaris d'Althaia estan congelats des de fa anys i les condicions d'alguns treballadors són precàries. No caldria esperar a una nova pandèmia per posar-hi remei.

23 de maig. Roger @rogerrullu

Manresa em deixa boig

Les fotografies adjuntes a la piulades semblen d'aquella secció titulada «Ole tu» que protagonitzava l'humorista Peyu a l'APM? de TV3. Restes de senyalitzacions encara visibles. La contraposició són aquells vials plens de sots en què no hi ha ni pintura, ni paviment sense sots.

EL POU DE LA GALLINA

Número 365 - Juny 2020

De mes a mes 6

Favets...

Josep M. Oliva / Jordi Sardans 8

...i tremendos

Montse Rosell 9

Marina Berdalet.

Viatge al fons d'un quadre 10

Iniciatives d'Economia Social

i Solidària en època de Covid-19 12

Adrià Martí. Des de Suècia 22

El Puig de la Balma 24

Cultura científica 27

L'Entrevista a Marc Aloy 28

Espai d'art 33

També de cultura viu l'home 34

La Fira de Manresa de 1969 37

Propostes 38

Casa Puig Batlles 39

Fanal de cua

L. Capdevila / L. Calderer 40

el Cul del Pou 41

Esportistes i caminadors es fan seva la ciutat

2 de maig. En la fase 0 de la desescalada, s'obren els parcs de Puigterra i Sant Ignasi, i els esportistes i senderistes comencen a aprofitar les franges horàries permeses per resseguir els camins del Cardener i l'Anella Verda de Manresa.

L'Ajuntament regala cançons d'aniversari

5 de maig. Amb el lema «Portes tancades; finestres i cors oberts», la regidoria d'Infància, Joventut i Persones grans impulsa un paquet d'actuacions amb l'objectiu d'enfortir vincles i combatre la solitud. Entre les accions es proposa suport telefònic a gent gran i felicitar aniversaris amb cançons per telèfon.

Un colomar medieval per a l'inventari de pedra seca

8 de maig. L'historiador Jaume Plans localitza al camí de Coll Manresa, prop del Xup, un colomar medieval datat del 1346. Es tracta de la primera construcció d'aquest tipus que s'ha trobat a la capital del Bages, tot i que els documents de l'època en registren, com a mínim, dos més.

Govern i oposició signen un pla de reconstrucció

11 de maig. Els portaveus dels cinc grups municipals signen les Bases per a un Pla Local per a la Reconstrucció So-

Signatura del pacte de Reconstrucció (Ajuntament de Manresa)

cial i Econòmica de la Ciutat, dotat inicialment amb un milió d'euros, per fer front a la crisi generada pel coronavirus.

Els Lacetània incorporen un premi de cinema

14 de maig. Els renovats premis de les Arts i la Cultura, coordinats per Òmnium Bages-Moianès, planten cara a la crisi. Com a novetat per a aquesta edició, Cineclub Manresa s'afegeix a les set entitats convocants i el cartell per al 2020 s'amplia a deu guardons.

Crida de la plataforma d'aliments

15 de maig. La plataforma d'aliments de la Fundació del

P

Redacció, administració, publicitat i subscripcions:
Associació cultural El Pou de la gallina

President: Jaume Puig

Vicepresident: Jordi Sardans

Secretària: Lourdes Muñoz

Tresorer: Francesc García

Vocals: Joan Badia, Joan Cals, Carles Claret, Ramon Fontdevila, Josep Maria Mata, Lluís Matamala, Josep R. Mora, Montse Rosell, Teresa Torra i Joan Vilamala.

Carrer Sobrerroca 26, 1r 1a
Apartat de Correus 1
08240 - Manresa
Telèfon: 93 872 50 18
www.elpou.cat
elpou@elpou.cat

Membre de l'Associació
Catalana de la Premsa Comarcal
Premi Tasis Torrent 1991

Coordinador: Jordi Sardans

Cap de redacció: Carles Claret

Redacció: Sílvia Berenguera, Jordi Estrada, Josep M. Oliva, Marc Prat, Ferran Sardans, Laura Serrat.

Disseny: Jana Fontdevila i Erques Torres

Maquetació: Jana Fontdevila

Portada: Punt d'Intercanvi de l'Ecoarxa del Bages. Foto Francesc Rubí.

Fotografia: Jordi Alavedra, Francesc Rubí, Marc Prat.

Col·laboradors: Isaac Bosch, Lluís Calderer, Maria Camp, Llorenç Capdevila, Jordi Casas, Ignasi Cebrian, Cercle Artístic de Manresa, Laura Estrada, Ramon Fontdevila, Eva Forn, El Galliner, Josep Girabal, Jaume Gubianas, Robert Martí, Josep M. Mata, Javi Oviedo, Maria Picassó, Quaderns de Taller, Erques Torres, Laura Vidal, Joan Vilamala, Marc Vilanova, Lluís Virós.

Administració:

Marc Prat

Expansió publicitària:

Publicitat Clarena
Urgell, 38. Tel. 93 872 43 86

Impressió:

INOM, SA. Era de l'Huguet, 7.
Tel. 93 878 41 20

Distribució:

Sobrerroca Centre SL.
Tel. 93 873 92 34

Dipòsit Legal:

B-13.528-1987

ISSN: 2253-6647

Amb la col·laboració de:

Generalitat de Catalunya
Departament
de la Presidència

Les col·laboracions que apareixen signades a la revista no representen, necessàriament, l'opinió d'El Pou de la gallina

Convent de Santa Clara i l'Ajuntament fan una crida perquè la població porti menjar en trenta supermercats de la ciutat per poder alimentar 1.600 famílies.

La Catalunya Central passa a la fase 1

18 de maig. Juntament amb les regions sanitàries de Girona i Lleida, la Catalunya Central entra en la fase 1 de desconfinament, que permet l'obertura de les terrasses dels bars i anar a comprar en establiments de menys de 400 metres quadrats i mercats ambulants.

Moren mossèn Morales, el pare Bacardit i Lluïsa Albadalejo

19 de maig. El pare Jesús Manuel Morales, vicari de les parròquies de la Mercè i Valldaura, i del Centre Penitenciari dels Lledoners, mor als 65 anys. L'endemà, mor als 84 anys el jesuïta Maurici Bacardit, que des de feia 60 anys treballava a Bolívia. I el dia 24, mor als 57 anys Lluïsa Albadalejo, protagonista del llibre *Flors damunt la taula*, de la periodista Aina Font Torra.

Els vianants guanyen espais

21 de maig. Amb l'actuació al carrer Guimerà comença l'ampliació de dos quilòmetres d'espai per a vianants, en els carrers Sant Cristòfol, Arquitecte Montagut, Infants, Súrria, Saclosa, Santa Clara, Soler i March, Sant Josep i Sant Fruitós, amb l'objectiu de garantir més distància de seguretat i potenciar el comerç.

Tornen les manifestacions

26 de maig. Una 50 persones participen en una concentració de l'ANC a la plaça Major per posar la independència al centre del debat i unes 75 persones s'apleguen a Sant Domènec amb el lema «Aquesta crisi no la pagarem les de sempre». El dia 30, Òmnium fa un mosaic a la plaça Major amb el lema: «Sense llibertat no hi ha normalitat».

El Passeig es queda sense les cadires de la Rosita

29 de maig. L'Ajuntament anuncia que no instal·larà les cadires al Passeig a causa de l'obligatorietat de distanciament de dos metres i la neteja higiènica constant d'aquest mobiliari, i també per l'ampliació de les terrasses dels locals de restauració més propers.

Festa del Riu virtual

30 de maig. Després d'una setmana de debats sobre economia solidària, la Festa del Riu, que es fa de manera virtual, es clou amb un dissabte de concerts, amb els grups Princeses Barbudes, Jazz Woman, Suu i Smoking Souls.

Només queden catorze pacients ingressats per Covid-19

31 de maig. El dia abans que la ciutat entri en la fase 2 de desconfinament, el nombre de defuncions a causa del coronavirus es manté en 234 i el nombre d'altres arriba a 1.053. La xifra de pacients ingressats a Althaia i Sant Andreu es redueix fins a un total de 14.

Valentí Oviedo

Manresà, gestor cultural i director general del Gran Teatre del Liceu des de fa dos anys, acaba de protagonitzar un enrenou considerable a conseqüència de la crisi de la Covid-19. Com que l'entitat que representa té problemes de tresoreria, ha demanat als abonats que paguin per endavant l'abonament, ja que ha comparat l'actual situació amb la que es va crear arran del gran incendi del 31 de gener de 1994, quan la majoria dels seus membres va optar per finançar la reconstrucció dins d'una Fundació. Ara, alguns s'han negat a col·laborar en veure que el director manté els seus 12.000 euros al mes per no fer res, ja que no hi ha activitat i hauria de ser el primer a *deixar-se* un sou arreglatet d'uns 3.000 euros. Prefereix formar part de l'elit que viu bé, mentre d'altres persones amb més discurs i idees molesten a l'elit cultural. Com diu Eudald Carbonell en el seu discurs, estem davant d'un col·lapse d'espècie, que alguns no estan interessats a assumir.

La nova Bonavista

A més de l'edifici de Cal Jubert, que ja és propietat municipal, també s'ha acordat la signatura de compra del del quiosc, i quan es tingui la totalitat de la propietat es farà un enderroc conjunt, previst durant aquest nou mandat que s'iniciarà a partir de finals de juny. Un cop enderrocats els dos edificis caldrà veure si hi ha espai suficient per fer-hi un aparcament subterrani, de moment tan sols és una hipòtesi. En superfície, es guanyarà en espai públic ampliant el parc de la Bonavista i està previst que en una part d'aquesta nova parcel·la hi hagi un edifici que acabi de configurar tot l'entorn de confluència dels principals vials: carreteres de Vic, de Santpedor i del Pont de Vilomara, amb el Passeig. L'edifici ja estava previst en el Pla d'Ordenació de Manresa per generar un pol d'atractivitat i alhora permetre a l'Ajuntament recuperar una part dels diners invertits en l'adquisició de les dues finques. En ser un espai públic, la darrera decisió serà municipal.

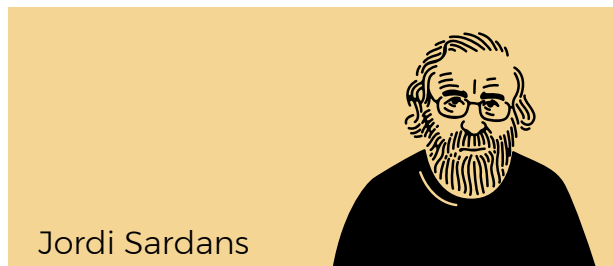

Josep M. Oliva

La natura imparabile

Quan l'octubre de l'any passat les restes del Franco van ser exhumades del Valle de los Caídos, va tornar a obrir-se el debat sobre quin havia de ser el futur d'aquell monument. Uns deien que calia enderrocar-lo, uns altres conservar-lo; uns altres deien que s'havia de reconvertir. I encara hi va haver algú que va proposar una solució insòlita: buidar-lo, abandonar-lo, oblidar-lo... «i deixar que la naturalesa faci la seva feina». Suposava, qui llançava aquella idea, que amb el pas del temps el deteriorament d'aquell edifici per l'acció dels fenòmens naturals l'acabaria diluint en el paisatge, convertint-lo en pedres i vegetació fins a fer-lo desaparèixer de la vista com si mai no hagués existit. Deixant de banda l'objecte del debat, que tant podia ser el Valle de los Caídos com Marina d'Or, «ciudad de vacaciones», imaginar que l'abandó d'un gran complex arquitectònic podia acabar suposant la seva desaparició física engolit per la natura era un pensament torbador. De fet només el podia concebre com un procés tan llarg com el que ens separa dels neandertals o com una història de ciència ficció. Així ho pensava a l'octubre.

Aquests dies d'enclaustrament ens han fet reflexionar a tots sobre moltes coses. A mi, entre moltes altres, m'han fet pensar en el poder de la natura i m'han canviat radicalment la visió que tenia d'aquella solució que algú havia proposat per al Valle de los Caídos. Allò que fa uns mesos em va semblar una fantasia ara ja no m'ho sembla tant. Les imatges d'aquells porcs senglars caminant tranquil·lament pel passeig del Riu em van fer veure el rostre de la naturalesa més feréstega. Per contra, la d'aquell cabirol saltant pel carrer de l'Abat Oliba em va recordar la seva cara més idíl·lica. Les herbes, i també les flors, crescudes en quatre dies als llocs on abans només hi havia terra i ciment, em recorden cada dia la seva força imparabile. Per bé i per mal, la naturalesa sempre està amatent a punt de recuperar el seu espai perdut. Entre sotmetre-la o ser devorats per ella hi ha un espai per conviure-hi i cal preservar-lo. Des de fa uns dies tinc connectat l'ordinador a un canal de youtube que ofereix la imatge en directe d'un niu de cigonyes. Són a la torre de l'ajuntament d'Alcalá de Henares i viuen impertèrrites, alienes a tot el que ens passa. Les miro i em transmeten una pau impagable.

Jordi Sardans

Ball de xifres

La història militar i política continua movent-se en un autèntic ball de xifres. Si oficialment es mantenen els 12.000 morts en la Batalla d'Annual al Marroc –que va acabar amb la rendició militar espanyola de Monte Arruit entre mitjan juliol i començaments d'agost de 1921–, semblant a les que figuren a l'Arquivo Histórico Militar al voltant dels 11.000 morts, lluny de les xifres molt més treballades de la Comissió creada pel Govern de Garcia Prieto, un bon orador, que les situa en 8.700 morts, després de visitar la Comandància de Melilla. Amb la corrupció existent dins l'exèrcit espanyol del Rif van comprovar que alguns soldats que haurien d'estar a l'esmentada Comandància eren de vacances i amb permisos indefinits, passejant per Madrid. Les dades *secretas* d'aquesta comissió són semblants a les que també va donar expert militar que va treballar el tema –al voltant dels 8.000–, similars a les de l'investigador català Daniel Díaz. Són estimacions, però és clar que els tres últims s'acosten més a la realitat perquè alguns han treballat sobre el terreny i l'altre amb documentació de primera fila. Lluny de les dades oficials no comprovables han tingut en compte les possibles variants a més dels morts, com són ferits, desapareguts, desertors, i els que dins l'exèrcit regular eren rifenys, perquè cal diferenciar entre espanyols i indígenes.

La conclusió més important de l'expedient Picasso és que el desastre d'Annual va ser la conseqüència de la irresponsabilitat de l'alt comandament militar, especialment dels generals Berenguer i Silvestre, que després de llençar per terra les medalles es va suïcidar. El cas de Berenguer reflecteix la pèssima història d'Espanya del darrer segle. Amic i favorit del rei Alfons XIII, es va demostrar la seva irresponsabilitat i la corrupció generalitzada dins dels comandaments: s'enriquien amb el proveïment, vivien a cor què vols i gastaven molt més del que guanyaven, ja sigui amb prostitutes o el joc, que també va produir alguns suïcidis. Berenguer va ser separat del servei per un tribunal militar. Per evitar les conclusions de la Comissió de Garcia Prieto, el general Primo de Rivera –d'acord amb el Rei– dona un cop d'estat el 13 de setembre de 1923. Així Berenguer és restituit i substituirà el dictador per la Dictablanda. L'informe final lliurat al Congrés dels Diputats contenia 2.721 folis dels quals només en queden 300.

Montse Rosell

El bon samarità

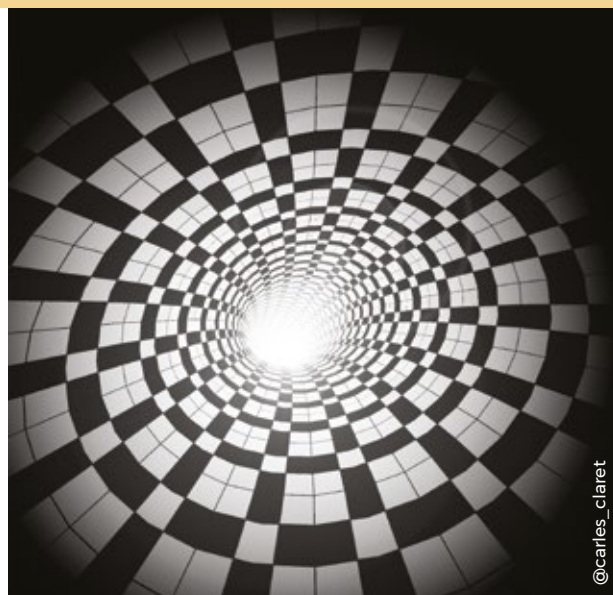
«L'espiritualitat o la religiositat és un element inherent a l'ésser humà, forma part de l'essència humana, i cadascú la viu en la pròpia intensitat, o fins i tot al marge»

Escriure a vegades pot resultar molt senzill. Altres vegades, immensament difícil. Vols dir molt i no saps ni per on començar, perquè allò de què vols parlar és íntim, pertany als sentiments. I és molt difícil de descriure. L'espiritualitat o la religiositat és un element inherent a l'ésser humà, forma part de l'essència humana, i cadascú la viu en la pròpia intensitat, o fins i tot al marge.

Jo vaig créixer en un ambient on la religió cristiana sempre va ser present. Els pares, creients convençuts, van incorporar la religió a la majoria d'àmbits de la nostra vida, a la seva manera de ser, en la nostra educació i, sobretot, en la concepció de la seva família i la mirada que tenien del món. Sobretot el pare, profundament religiós. Els preceptes de la religió catòlica van guiar la seva vida, i també la seva mort. Fins al final, que és un principi. En la fe cristiana hi ha un element bàsic a l'hora d'afrontar la mort, la fe en la vida eterna. I una actitud durant la vida, l'amor cap a tothom. I tots dos elements van formar part de la mort del pare. Va morir serè, tranquil, en pau. I cristianament. I no, no és un adjectiu més.

De mossèn Joan recordo que la primera vegada que el vaig veure em va sorprendre veure'l vestit amb sotana. Prejudicis, de ben segur. Això de la sotana em semblava del passat, potser perquè l'oncle, també capellà, havia deixat de vestir-la tan bon punt li havia estat permès. L'havia tractat en algunes ocasions abans. Als pares, catòlics practicants, els agradava anar a esdeveniments de la parròquia i, malgrat que el pare darrerament tenia la mobilitat molt reduïda, en ocasions molt especials l'hi vaig poder acompanyar. Ell, com a bon rector de la seva parròquia, coneixia els pares. Visitava el pare sovint i la mare és feliç el diumenge perquè li agrada escoltar-lo a l'església.

El dia 25 de març va començar aviat. Mossèn Joan va arribar

@carles_claret

a casa dels pares tan bon punt ho va saber, coneixedor de la transcendència i la dificultat del moment. No va tenir cap dubte. Mai no li agraiem prou. L'extremunció és el setè dels sagraments de la religió catòlica, aquell que et prepara per a la trobada definitiva amb Déu. I la Covid-19 no va aturar mossèn Joan. Al contrari, el va fer créixer. Com a bon sacerdot, va administrar l'extremunció al pare. Després he sabut que aquest fet malauradament no va ser aïllat en la vida de mossèn Joan durant aquests dies i que també ha fet, sinó tots, la majoria d'enterraments a Manresa durant la Covid-19.

Fa una setmana vaig acompanyar la mare a visitar-lo a l'església vella del Poble Nou. El temple, completament restaurat, simple, humil, com els orígens d'aquell barri. Un lloc que convida a pregar, vaig pensar. La tendresa i estima amb què va tractar la mare em va fer adonar de la humanitat del personatge, de l'anonimat de les seves accions. Prim, jove, potser tímid, amable. No sé gaire més de mossèn Joan, però sé segur que és d'aquelles persones que simplement fan que la vida sigui millor.

Estimar algú implica respecte a les seves creences. I al pare l'estimàvem molt. Sé que hi haurà qui no entengui aquest escrit. Només pretén ser un agraïment a una carícia a l'ànima, a l'ànima del pare. Un reconeixement a la bondat de tants homes i dones que, malgrat l'anonimat de les seves accions, sempre tenen cura de tots nosaltres. I en el cas de mossèn Joan, també de les ànimes.

Marina Berdalet

Viatge al fons d'un quadre

La Marina Berdalet encén un llumí i l'acosta al llenç que reposa sobre un cavallet. La flama bellugadissa desprèn una línia de fum que s'impregna sobre el paper. La pintora utilitza el foc per dibuixar formes sinuoses que s'inspiren en les onades, els núvols i les roses del poema *Himne d'Ulisses a la Terra*, d'Agustí Bartra. L'artista reivindica l'obra del poeta en una nova producció dedicada a la naturalesa. La pintora es troba en un procés creatiu que li ha permès sentir el mar, la pluja i el bosc més a prop durant el confinament. Un període en què el taller ple de pinzellades de colors, cavallets i mobles vells s'ha convertit en el seu eix. Un temps que ha aprofitat per aturar-se, respirar, pintar i cuidar el seu marit, que pateix una malaltia. Viuen a l'Estany, el petit municipi del Moianès que va enamorar la Marina fa més de vint anys. «Abans corria per tot, però ara he decidit viure a un altre ritme... Tens temps per fer un te?».

La pintora s'asseu al sofà del taller i aboca aigua calenta en una tassa de porcellana. Amb un gest suau, s'aparta la mascareta del rostre i deixa al descobert unes galtes vermelles i un somriure tímid. S'acosta la infusió als llavis per fer un glop mentre acaricia el recipient calent amb els dits. Se li veuen unes mans petites, rosades, amb les ungles més tallades. Unes mans que van agafar el pinzell per primera vegada durant l'adolescència, quan vivia a Barcelona amb la família. En els inicis, copiava postals, bodegons i retrats en una escola de dibuix. La pintura l'apassionava i va decidir estudiar Belles Arts, però va suspendre la prova d'accés. «El que primer semblava un fracàs es va convertir en una oportunitat per aprendre més». L'artista va seguir el seu camí, sense escoltar les veus que la desanimaven i seguint els consells de bons professors com l'Ana Galobart. Fins que l'any 1989 es va graduar en Belles Arts.

S'aixeca per recórrer el taller, on guarda una bona part de la seva obra. Els quadres penjats a les parets evocuen paisatges com ara un bosc emboirat, un mar encrespat, un cel ennegrit. Dins d'una caixa, hi guarda la sèrie *Moviments del silenci*, en la qual recull una sèrie de dibuixos que capturen els gests més subtils d'una flor que s'obre. Mostra una mirada minuciosa capaç de captar el creixement de les plantes, l'estructura dels arbres, les bifurcacions de les arrels. Una mirada que sovint trasllada al seu interior. L'obra *El ventre de la Terra* expressa el dol per la pèrdua de la mare. El treball conté una sèrie de quadres amb pinzellades fosques que evolucionen cap a colors més lluminosos. Un procés creatiu que plasma la transformació de les emocions de l'artista. «L'art connecta amb la part més profunda del nostre ésser, ens indica que som pura naturalesa».

Avança fins al racó més fosc del taller. En una prestatgeria, guarda quaderns de viatge plens d'esbossos. Bufa la pols de la coberta i obre el llibre. Una seguit de dibuixos de jardins, platges, places i campanars omplen les pàgines. Li agrada aturar-se davant d'una escena i deixar fluir el llapis sobre el paper. Una ombra, un fil de llum, les ales d'una papallona poden esdevenir motius artístics. L'artista evita sotmetre la pintura a les demandes de les galeries, pretén que les obres volin lliures al ritme de les emocions. Entre els quaderns, troba un diari del viatge de nuvis a Formentera. Entre les planes, es perfila el rostre del seu marit al costat de les roques, les platges i el blau de l'illa. Tanca els ulls i s'imagina el so de les onades, la brisa marina, els grans de sorra a la pell. «La vida passa de pressa, vull dedicar el temps a cuidar el marit, a pintar, a viure i ser feliç amb les petites coses».

Iniciatives d'Economia Social i Solidària en època de Covid-19

Farina de blat
"Florence Aurora"
Fruits del
secà
paquet 0,12t

Farina d'espelta
Fruits del secà
0,17h el paquet

Productes del Punt d'Intercanvi de l'Ecoarxa del Bages. Foto Francesc Rubí.

La pandèmia del coronavirus ha tingut conseqüències en la vida de tothom. És un bon moment per reflexionar sobre com podem ser més resilents canviant els hàbits de consum i la manera que tenim de relacionar-nos. Parlem amb sis iniciatives manresanes d'economies transformadores basades en el fet de posar les persones al centre, en la gestió democràtica, en l'ètica, en l'arrelament territorial i en el medi ambient, i menys o gens lligades als cànons del sistema econòmic imperant.

Marc Prat

finals de maig es va fer la tercera edició de la Festa del Riu de Manresa, organitzada per l'Ajunta-

ment de Manresa, l'Ateneu Cooperatiu de la Catalunya Central i les Cases de la Música. L'esdeveniment funciona des de l'any passat conjuntament amb el que havia estat la Mostra d'Economia Social i Solidària de Manresa des de 2016, com a trobada anual d'entitats que ofereixen alternatives econòmiques i de proximitat, amb un impacte global positiu. A causa de la pandèmia de la Covid-19, aquest any la festa va ser virtual i des del seu lloc web *festadelriu.cat* es poden veure totes les xerrades.

Economia Social i Solidària

Ivan Miró, sociòleg, investigador, soci de cooperativa autogestionada La Ciutat Invisible i autor de diversos llibres sobre l'Economia Social i Solidària

(ESS), la defineix com un àmbit econòmic que conjuga la dimensió econòmica amb la dimensió de transformació social, alhora diferenciat de l'àmbit de desenvolupament mercantil, privat i capitalista, i de l'àmbit de l'economia pública. Distingeix que té una dimen-

«Amb el suport de l'Ateneu Cooperatiu de la Catalunya Central s'han creat 19 cooperatives a Manresa, en quatre anys»

sió més socioempresarial com poden tenir algunes cooperatives, «però hi incloem projectes amb dimensió socio comunitària com un grup de criança col·lectiva, un equipament autogestionat o una xarxa veïnal de suport mutu, ja que també estan resolent necessitats econòmiques i socials de la població». Aquestes iniciatives duen a terme les seves activitats a través de pràctiques i valors com són la «governança demo-

cràtica, l'equitat salarial, l'arrelament territorial, la igualtat de gènere, la diversitat cultural i el respecte al medi ambient». A Catalunya l'ESS està formada per milers d'iniciatives de diferents tipus: cooperatives, associacions, fundacions amb entitat econòmica, i gestió comunitària... «Aquestes iniciatives», continua Miró, «incideixen en tots els cicles i fases del cicle econòmic, tant en la producció com en el treball, el consum, el finançament, la gestió dels excedents, l'energia, la logística, les cures, l'habitatge, la cultura...».

El desembre de 2016 es va crear l'Ateneu Cooperatiu de la Catalunya Central a Manresa. La missió dels ateneus cooperatius és fer visible l'economia social i cooperativa, fomentar la creació de noves empreses de l'economia social i generar riquesa i ocupació de qualitat als territoris. Des de la seva creació, l'Ateneu ha atès 4.740 persones, ha acompanyat a 262 projectes i ha ajudat a crear 102 llocs de treball. Alba Rojas, coordinadora de l'Ateneu,

Sòl municipal del carrer de l'Hospital on es construirà l'edifici de La Raval. Foto: Jordi Sitjà Prats

sòcia de treball de Frescoop –cooperativa que gestiona el projecte mengem-Bages– i sòcia de moltes altres cooperatives, fa notar que l'Ateneu ha ajudat molt a «visibilitzar el model cooperatiu i a posicionar-lo en el lloc que creiem que li toca, que és, com a mínim, estar en igualtat de condicions amb la resta». Argumenta que és complicat estar en igualtat de condicions amb els altres models d'emprenedoria «pel fet que el cooperativisme no es basa en el capitalisme salvatge». Tot i així,

explica que el nombre de cooperatives ha crescut força en els últims anys tant pel que fa a empreses que s'han transformat en cooperatives com «perquè han nascut nous projectes. Ara tenim iniciatives que tenen una magnitud d'impacte gran i que poden esdevenir referents en el territori». Amb el suport de l'Ateneu Cooperatiu de la Catalunya Central, el 2016 es van crear 4 cooperatives a Manresa; el 2017, 1; el 2018, 6, i el 2019, 8. Aquest darrer any va ser el segon Ateneu dels 10 que hi

ha a Catalunya amb més constitucions.

L'impacte de la Covid-19

La crisi sanitària de la Covid-19 va de la mà de la crisi econòmica que cap expert hauria previst fa tot just uns mesos. A aquestes crisis, cal sumar-hi l'ambiental. Un context que ha obert moltes consciències. El confinament va suposar una forta empenta al capitalisme de plataformes, format per totes les estructures mundials de distribució d'aliments, de venda a través d'internet «que monopolitzen grans grups empresarials mundials amb suport dels fons d'inversió. Quan creix el capitalisme de plataformes, es destrueix teixit econòmic i comercial de proximitat», alerta Ivan Miró. Els consumidors tancats a casa sense poder sortir va ser un escenari perfecte per a gegants com Amazon, que va haver de contractar milers de persones per la gran quantitat de comandes que els consumidors feien mentre comerços de barri abaixaven persianes.

Alba Rojas assegura que el departament de Treball va reaccionar molt ràpid amb el pla de treball dels Ateneus per aquest moment de contingència causat per la pandèmia. «L'objectiu ara és poder parar l'impacte de la Covid-19 i que les entitats d'economia social hi pateixin el mínim, tot i que hi haurà sectors que patiran més, com la cultura, el lleure, la restauració...». No obstant això, apunta que en temps de crisi «les cooperatives acostumen a ser els projectes que menys llocs de treball perden». Moltes empreses retallen infraestructures i costos, sense tenir tan en compte les persones: «Ara hi ha aquestes i després n'hi poden haver unes altres. En l'ESS, com que hi ha la voluntat de posar les persones al centre, l'activitat econòmica es fa perquè les persones puguin créixer i ampliar coneixement, no com un mer element productiu».

Moltes de les entitats de les economies transformadores del territori han adaptat l'activitat en funció de les necessitats que podien cobrir i les han posat al servei del moment de contingència: fer mascaretes, oferir espais de recollida per a productors locals,

Ivan Miró amb una de les sòcies de La Ciutat Invisible, Irene Jaume, a la nova seu de la cooperativa

formar part del fons de contingència de l'ESS, oferir formacions *online*, fabricar pantalles amb impressores 3D... «Les que no ho han fet, col·laboren amb xarxes de suport mutu veïnal, arremangant-se i posant-se a disposició de les persones», remarca l'Alba. Diferents organitzacions de l'ESS catalana han promogut el Fons Cooperatiu per l'Emergència Social i Sanitària, una campanya de micromecenatge a Goteo que de moment ha recaptat més de 53.000 euros per donar suport a iniciatives solidàries que aportin solucions directes a l'emergència i requereixin els recursos per a la seva sostenibilitat. En la primera fase, Frescoop i la Comunitat Islàmica de Manresa van rebre 2.000 euros per comprar productes bàsics per a les persones sense sostre i per a famílies vulnerables, productes provinents de productors que també tenien necessitat de vendre els productes perquè escoles i restaurants estaven tancats. Cotó Roig va rebre 1.500 euros per confeccionar mascaretes per donar a residències d'avis, CAP i altres grups a través de l'associació de veïnes del Barri Antic de Manresa.

Davant del context actual, Ivan Miró, com a membre del Consell Rector de la Federació de Cooperatives de Treball de Catalunya, planteja que és un bon moment per intentar generar un canvi en el model econòmic imperant per poder esdevenir més resilients. Per aconseguir-ho proposa tres plans. El primer és donar suport a la solidaritat directa a nivell comunitari, d'escala, de municipi. El segon pla és participar de l'ESS més àmplia: «formar part d'aquest àmbit socioeconòmic des del punt de vista del consum responsable, però també del treball. Autoorganitzar-nos per engegar projectes econòmics que resolguin les nostres necessitats en diferents àmbits». Emfatitza que cal entendre quines són les entitats econòmiques que poden transformar l'economia, ja que com més gran sigui l'ESS a Catalunya, més elements tindrem per promoure un canvi de model econòmic.

I en tercer lloc, Ivan Miró suggereix intentar generar un Pacte de País per una Economia per la Vida que ja està impulsant el cooperativisme català,

«amb la idea que l'economia plural transformadora desplaci el mercat capitalista del centre de l'activitat econòmica, ja que el lliure mercat s'ha vist que no és una model resilient ni per afrontar la crisi sanitària, ni la crisi ambiental, ni l'economia. I per tant, el que hem de fer és posar en el centre de les polítiques econòmiques un model més plural, que inclogui el sector públic, l'ESS, que inclogui aquestes economies comunitàries i populars, i que també pugui arrossegar aquesta economia privada d'autònoms, de la petita i mitjana empresa, perquè també puguem potenciar-la per fer front a l'economia globalitzada financera que elimina la capacitat de sobirania econòmica». Miró sintetitza la idea d'impulsar el pacte de país per pressionar l'administració perquè doni suport a mesures socials, «i a una reconstrucció econòmica, però que es faci amb altres valors i que no signifiqui rescatar la banca i les grans multinacionals energètiques, sinó donar suport a les persones i al teixit productiu local, amb tres eixos centrals: la democràcia econòmica, la salut col·lectiva i la transició ecosocial.

La Codornella

Aleix Badia, enginyer mecànic, i Pau Lafoz, enginyer electrònic, són els dos socis d'aquesta cooperativa de serveis d'enginyeria social i transformadora que es va crear l'octubre del 2019. La *codornella* o cua d'oreneta és un acoblament de fusteria amb un encaix trapezoidal. Aquest acoblament, explica l'Aleix, els representa «pel fet que nosaltres volem fer d'encaix entre la tecnologia i la societat».

La intenció dels dos socis sempre ha estat que la seva dedicació fos «50% formació i un 50% projectes de disseny industrial per a empreses. I més o menys ho hem anat equilibrant», especifica el Pau. La primera activitat que van organitzar junts, de manera desinteressada, abans de constituir-se com a cooperativa, va ser la Restart Party dins del FABA 2019. Un esdeveniment on van ajudar les persones assistents a empoderar-se i reparar els seus aparells elèctrics i electrònics espatllats, reduint l'impacte econòmic i ecològic que suposaria portar-los a la deixalleria. Van repetir l'experiència en el context de la Manresa Shopping Night del setembre passat.

«Els del departament de TIC de la UPC ens van proposar el repte de si podríem fer un conte explicat per un robot i que incorporés música en directe. D'aquí va sorgir el Patufet, un robot fet amb peces de Lego que els infants fan moure al llarg de la història que la Codornella ha adaptat», explica l'Aleix, que subratlla que van dedicar moltes hores a la creació de l'espectacle «per una simple funció, però després va generar interès i ha corregut la veu entre biblioteques». Durant aquest curs també estaven fent formació de robòtica a la UPC amb adolescents, i extraescolars a L'Espill sobre la mateixa temàtica.

Però arran de la crisi de la Covid-19, els socis de la Codornella van deixar de fer formació i es van moure amb la UPC Manresa per col·laborar a fer un front contra el virus. Van començar fent màscares protectores a través de la impressió 3D i al cap de poc els va sortir la possibilitat de desenvolupar voluntàriament un respirador automàtic d'emergència

juntament amb la Politècnica. El Pau i l'Aleix expliquen que des del començament de la pandèmia molta gent va desenvolupar projectes per fer respiradors amb els *ambus* –balons de ventilació–, però la majoria feien servir un motor gran o una font d'alimentació d'ordinador. «Nosaltres vam intentar reduir-ho tot a la mínima expressió: una palanca i un motor d'impressora 3D que la tibia per xafar l'ambu. Amb un disseny lleuger, compacte i resistent. A més, el fet de tenir tant poca potència fa que no requereixi gaire seguretat, ja que no és perillós per les persones», especifica el Pau. I estan en procés d'aconseguir que el respirador pugui funcionar amb una bateria externa de telèfon mòbil.

Després d'un mes de treballar en el respirador, des de la UPC es va obrir una convocatòria per ajudar projectes que desenvolupessin solucions a problemàtiques relacionades amb la Covid-19. Aleshores, juntament amb l'equip de professorat de la Universitat, van presentar el projecte i van rebre la subvenció. «Ens va anar bé, ja que havíem perdut el 50% dels ingressos, per l'aturada de les classes», reconeix l'Aleix. La idea darrere del respirador no és patentar-lo, sinó que sigui un projecte lliure. El Pau exposa que «homologar-ho a nivell europeu no serà fàcil, però si algun país ho vol fer, tindrà tota la informació. Amb una impressora 3D, l'estructura es pot construir per només 15 euros». L'Aleix concreta que un respirador convencional «val desenes de milers d'euros, el nostre, ara mateix, no deu arribar als 100 euros. L'ambu és la part més cara, però els centres sanitaris ja en tenen».

Tenen clar que les seves perspectives de futur passen per consolidar el projecte, però fa temps que tenen en ment crear un FabLab, un taller cooperatiu. La UPC Manresa n'obrirà un en breu, i La Codornella ha col·laborat consentint que seria interessant que hi hagués en aquest espai on ells acabaran fent classes de robòtica per a adolescents.

Codornella

Contacte:
Coworking La Companya.
Carrer Sant Andreu, 19.
Manresa (pau@lacodornella.cat)

Supercoop Manresa

Un any després que l'Ajuntament assumís la gestió directa del Mercat de Puigmercadal, va organitzar juntament amb l'Ateneu Cooperatiu de la Catalunya Central la projecció del documental *Food Coop* –on es parla sobre aquest supermercat cooperatiu obert el 1973 a Nova York– i un posterior debat on es plantejava la possibilitat de replicar la iniciativa a Manresa. Aquell dia es va formar un grup d'unes 15 persones interessades en el projecte, les quals van ampliar la base i van crear un grup motor i cercles de treball per fer realitat Supercoop Manresa. En aquests cercles participen activament unes 40 persones. En el moment de tancar aquest reportatge, Supercoop tenia 457 persones associades. La cooperativa, formada el setembre de 2019, necessita un mínim de 700 socis per obrir persianes, «segons l'estudi de viabilitat del projecte», explica Conxita Olivé, sòcia de la cooperativa des del primer dia, però afegeix que «haurem d'arribar a les 1.200 sòcies perquè el supermercat pugui perdurar en el temps».

La quota inicial, i única, per fer-se soci de consum de Supercoop són 50 euros, que són retornats si la persona es dona de baixa. Cada soci aportarà al supermercat tres hores de feina cada quatre setmanes, així s'aconsegueix crear comunitat, participar en la presa de decisions sobre els productes i un cost sostenible tant per a consumidors com per a productors. Supercoop vol vetllar per la sobirania alimentària i potenciar els productors locals i els productes ecològics. La Conxita emfatitza que comprar al supermercat serà «el contrari de comprar per internet. Volem trencar l'aïllament social, generar xarxes de suport mutu, de col·laboració. Hem d'empoderar-nos i demostrar-nos que una altra manera de consumir i de relacionar-nos amb el territori, amb els productors del territori, ha de ser possible».

El confinament va impedir a la cooperativa fer xerrades programades per explicar el projecte i convèncer nous socis. Tot i així, amb el confiança van percebre que es despertava una consciència social sobre el consum responsable per ajudar els productors de proximitat que demanaven ajuda als consumidors per poder «treure la producció que havia quedat sense destinataris, ja que servien escoles o la restauració. MengemBages va canalitzar la distribució d'alguns productors i nosaltres, ara mateix, estem creant un mini Supercoop al Mercat de Puigmercadal que pugui servir de punt de recollida d'aquesta producció local, de productors a consumidors, de manera directa. Hauríem d'haver reaccionat molt abans, ja que els primers dies els mateixos productors van intentar moure la producció pel seu compte, però és complicat fer la distribució casa per casa», detalla la Conxita. L'objectiu d'aquesta iniciativa és centralitzar les comandes que els productors rebin entre MengemBages i el mini Supercoop, i que els consumidors les puguin anar a recollir.

La cooperativa està esperant que l'Ajuntament faci públic el resultat del concurs del local del Mercat de Puigmerca-

dal, que s'espera que sigui aquest juny. El local té 278 metres quadrats al fons de la planta baixa del mercat, a part de 60 metres quadrats de magatzem, oficina i vestidor. La vigència del contracte serà fins el 26 de juliol de 2036. Si Supercoop guanya el concurs, la Conxita afirma que ja s'estarà en condicions per «anar a demanar el préstec a l'entitat de finançament ètic per començar les obres. L'objectiu seria obrir el supermercat tan aviat com sigui possible». En cas que Supercoop no guanyés el concurs, la cooperativa té diverses alternatives de local a Manresa que poden fer un pla B.

La campanya de Supercoop Manresa per aconseguir arribar a 700 socis i esdevenir un dels primers supermercats cooperatius de Catalunya, continua. Ara tornaran a fer xerrades, ja sigui de manera virtual com en petits grups; també faran una campanya de micromecenatge a Goteo, per aconseguir el 20% de capital que costarà tirar endavant el projecte per anar a demanar finançament. I promouran també aportacions de persones associades col·laboradores.

Contacte:

General Store: Passatge Catalunya 6, Manresa, de dimarts a divendres, de 17 h a 19:30 h (supercoopmanresa.cat)

La Raval

Al maig de 2018 es constitueix la cooperativa d'habitatge generacional La Raval, amb la idea de «crear un nou model d'accés a l'habitatge digne i generar una alternativa no especulativa i una manera de viure amb més implicació amb les veïnes, trencant l'aïllament social imperant». L'octubre del 2018, l'Ajuntament de Manresa va iniciar un concurs públic per adjudicar un terreny a la plaça de l'Hospital en cessió del sòl municipal, i el gener de 2019 es va resoldre a favor de La Raval.

La cooperativa buscava sòl municipal «perquè així ni el terreny ni l'edifici seran mai de ningú, sinó un bé d'ús no especulatiu. Tot pertanyerà a la cooperativa –durant els 75 anys més 15 de pròrroga de la cessió d'ús. És una manera de canviar el paradigma d'habitatge que hi ha arreu», segons explica Carlos Vargas, soci de La Raval. L'edifici serà concebut per albergar 18 Unitats Efectives de Convivència (UEC) diverses, unes 45-50 persones. En el moment de tancar el reportatge, La Raval està formada per 10 UEC confirmades. La cooperativa es va comprometre que almenys la meitat dels habitatges seran de protecció oficial (HPO). Joan Camprubí, soci de la cooperativa, expressa la dificultat d'obtenir el capital social per part de les persones associades que volen accedir a un HPO. Però aclareix que els socis dels altres habitatges tenen més capacitat econòmica i això els permetrà «trobar una manera de recolzar-nos entre nosaltres, sense recórrer a bancs».

L'edifici de La Raval tindrà zones comunitàries, com la bugaderia, la cuina-menjador, les terrasses o els trasters. Les 10 UEC sòcies volen col·lectivitzar els àpats, ja que són el centre social i faciliten la vida de les persones i del seu temps. Cada dia, un grup de tres persones serà l'encarregat de cuinar els àpats amb productes de proximitat i ecolò-

gics, «i llavors cadascú s'ho menjarà a casa o a l'espai comú. Això ens farà relacionar-nos diàriament», concreta el Joan. I, en aquest sentit, especifica que el tema de les cures volen que sigui un dels pilars de la convivència, especialment després d'haver viscut el confinament i fer palesa la importància de l'ajuda entre veïnes i veïns. A tall d'exemple «si una família té una criatura malalta que no pot anar a l'escola, una persona sènior se'n pot fer càrrec. De la mateixa persona que els joves poden cuidar els més grans».

Els dos baixos del bloc donaran al carrer de l'Hospital. Segons les bases del concurs, un l'hauran de cedir a l'Ajuntament. La intenció de La Raval és arribar a un acord amb el consistori per poder-hi instal·lar una iniciativa veïnal oberta al barri. «Una altra idea és dinamitzar en aquest espai projectes similars al nostre. Els altres baixos seran per generar activitats per a la nostra comunitat, però això no vol dir que no siguin obertes al barri. S'hi podrien organitzar tallers, classes, concerts, presentació de llibres...», exposa el Carlos.

La pandèmia no ha frenat l'activitat de La Raval per avançar el projecte però sí per fer-ne difusió i arribar a més gent. També hi ha hagut un parell d'UEC que han abandonat la cooperativa. Tot i així, el Carlos és optimista: «Tenim UEC interessades que estan a la l'espera que puguem fer una trobada per tal que ens puguem conèixer. És un projecte de vida i hi ha d'haver un temps de tempteig per veure que a totes les parts ens interessa aquesta unió».

La Raval podria començar les obres de l'edifici el gener del 2021, tot i que necessiten 8 UEC més per completar la comunitat i acabar de concretar el finançament.

La Raval
Cooperativa d'habitatge
generacional a Manresa

Contacte:
laraval.cat
laraval@laraval.cat

Cultura del Bé Comú

Maria Ribot, Marc Orriols i Jordi Jet Serra Morales són els tres socis treballadors de la cooperativa Cultura del Bé Comú (Cebecé), una consultora de disseny estratègic de projectes culturals que generin transformació en diferents àmbits. A més, també treballen la part artística, l'organització i la producció d'esdeveniments culturals. La iniciativa va néixer amb una sensibilitat vinguda de Jo Jet i Maria Ribot, el projecte artístic del grup, en el qual van anar fent un aprenentatge de la producció artística i es van adonar que «la cultura pot ser un mètode per transformar i generar noves sortides a les necessitats. Ens va sorgir la inquietud de treballar la cultura com un mètode, com un mecanisme de transformació», detalla el Jet. «Cebecé va néixer d'una manera molt orgànica. El 2016 era un embrió i el 2018 vàrem crear la cooperativa».

Segons el Jet, un dels projectes que defineix millor la filosofia del que vol aconseguir aquesta cooperativa és el Mercat de Música Morta, un festival que es va fer el 2017, amb la missió de naturalitzar la mort a través de l'art i la cultura. Assegura que l'estan treballant internament per donar-hi recorregut i esperen que pugui tornar aviat. D'altra banda, consideren que el FABA, el Festival Artístic del Barri Antic, també els representa perfectament tot i no ser un projecte propi, sinó una proposta de tots els agents del barri que es van unir per «originar un moviment de reivindicació en un espai de creació permanent, i per generar cohesió amb la comunitat creativa».

La Covid-19 ha aturat totalment el projecte artístic de Jo Jet i Maria Ribot. Poden seguir creant, però «no és productiu ni sostenible», i més si tenim en compte que es troben en un moment de recuperar la inversió feta amb el nou disc que va sortir al febrer i havien de començar la gira. «Pel que fa als projectes de la consultora, l'activitat s'ha vist reduïda un 90%, ja que molts dels clients que tenim van

l·ligats a l'esdeveniment i ara per ara hi ha molta incertesa». Com a conseqüència, Cebecé ha hagut de fer cessament d'activitat. Jet sosté que la circumstància els ha anat bé per estructurar-se i treballar més el projecte cooperatiu a nivell intern. «Per l'edat que tenim, el xoc ha sigut una mica sistèmic, ja que en el moment que començàvem la universitat era l'inici de la crisi de 2008», explica.

«Durant aquest confinament s'ha demostrat que les xarxes d'ESS són les que han plantejat una força més gran, i fins i tot, algunes s'han enfortit en aquest procés. Crec que és un moment d'entendre aquest canvi i projectar-lo en els diversos àmbits». A més, Jet creu que la pandèmia ha permès visualitzar «esquerdes que ja existien. El primer que ha fet el govern és apujar l'avantatge social de fer mecenatge cultural, donar resposta a l'atur estacional dels músics... Són coses molt reclamades des de fa temps, però com que s'han visualitzat amb tanta cruesa ha estat impossible mirar a una altra banda. Crec que és un moment interessant per estirar la corda al màxim amb tots aquests temes perquè és el que ens dona possibilitats que quedi un sistema cultural millor».

Jet indica que tot dependrà de «quin paper té la gent i quin paper té l'administració», i de quins ecosistemes culturals intenten beneficiar: «Ecosistemes de gran artistes que fan grans coses i grans masses ho veuen, o uns ecosistemes que són menys publicitables, però on la gent viu uns processos més actius en aquesta creativitat i vivència cultural. Aprenem i oblidem molt ràpidament, i espero que tot el que hem après aquests mesos intentem mantenir-ho i no ho oblidem ràpid».

Contacte:
Coworking La Companya.
Carrer de Sant Andreu, 19. Manresa
(comencem@culturadelbecomu.cat,
www.culturadelbecomu.cat)

Xarxa veïnal de suport mutu del barri Antic

Va sorgir al començament de l'estat d'alarma, dels propis veïns que coneixien persones del barri que no podien anar a comprar o d'altres que no tenien cuina i no podien cuinar. Marina Cases, membre de la xarxa de suport mutu del barri Antic, explica que «sobretot hi havia molta demanda de menjar per part de veïns que s'han quedat a l'atur o fins i tot sense cobrar cap ajuda. Aleshores una veïna va crear un grup de whatsapp perquè la gent que tingués alguna necessitat ho digués i qui volgués ajudar també ho comentés». Al principi cada veí demanava què necessitava, i després es feien llistes sobre què se li havia de portar a una determinada família. Cada dia una persona diferent feia la compra i l'entrega. Aleshores, els voluntaris anaven al supermercat a comprar el que la persona necessitava i li portaven, o es cuinava per als que no podien cuinar. «Però això ens suposava uns diners que cada voluntari havia de posar de la butxaca», relata la Marina.

Al final es va decidir que s'havien d'organitzar millor i fer comissions, «la comissió de distribució d'aliments van a recollir aliments a les botigues; els de difusió han de preparar campanyes per whatsapp i altres xarxes socials, tot i que encara no s'han fet, però s'acabaran divulgant; i la comissió de benvinguda parla amb les noves persones que volen rebre aliments per saber si ja reben ajudes de serveis socials, ja que els membres de xarxa volen assegurar-se que no hi hagi gent que s'estigui beneficiant de dues ajudes alhora i que estigui impedit que entri algú que no rep cap ajuda».

Al començament, els membres de la xarxa veïnal portaven els aliments a casa dels veïns necessitats, però després, per optimitzar esforços, són els veïns qui ho van a buscar a La Canal –local impulsat per l'Associació L'Antic, amb el suport de l'Ajuntament i la xarxa Re-growCity, del programa europeu Urbact. «Durant l'any 2020 La Canal estarà ubicada a la Baixada dels Drets número 9, en un local cedit per la propietat, i aquest local anirà rodant pel centre his-

tòric. Serà un espai obert de trobada, d'intercanvi i suport mutu. Quan va esclatar l'estat d'alarma encara no estava obert, però vam obrir les portes perquè hi participessin», detalla el Jet, coordinador de L'Antic.

Es van crear xarxes veïnals a altres barris de Manresa. La Marina manifesta que s'ha creat una interconnexió entre barris. Per exemple, «vam aconseguir que Aneto ens fes una donació de 2.000 litres de caldo i Danone ens donés 300 litres cada setmana. Tot el menjar que no necessitem ens posem en contacte amb a altres xarxes de suport i els que en necessiten el venen a recollir». La idea de la xarxa veïnal és que es puguin ajudar entre tots. Es volen diferenciar d'un banc d'aliments, ja que «jo avui dono, però demà rebré». A la pròpia Marina, que és voluntària activa amb el tema del menjar, recentment se li va inundar el menjador, va fer una crida al grup i «en cinc minuts ja tenia dues persones davant de casa amb pals de fregar». Accepta que sempre hi haurà gent que rebrà més o donarà més, però els rols es poden invertir en qualsevol moment. Obren La Canal quatre dies a la setmana i actualment son 120 persones al grup de whatsapp del barri Antic, però molta gent hi és per a coses puntuals. Els més actius per anar al local i a buscar menjar són unes 20 persones, i donen menjar a unes 25 famílies.

Fa poc es va decidir que en lloc de fer caixes d'aliments farien una mica de mercat i els veïns que necessiten menjar agafen el que els fa falta, «però amb consciència, fent èmfasi en els aliments que es fan malbé abans. Ens costava fer caixes quan no podíem fer-les amb els mateixos continguts perquè no teníem prou diversitat d'aliments». Ara mateix reben menjar de Veritas –que és un dels comerços que més aliments dona–, Cal Cucurella, Forn Codina, Condis –que dona paquets que s'han trencat però són comestibles– i el mercat de la plaça Major, que dona el que sobra.

Contacte:

La Canal. Baixada dels Drets, 9. Manresa.

Dilluns, dimecres, divendres i diumenge, de 17 h a 19 h.
(suportmutu.barriantic@gmail.com)

Ecoxarxa del Bages

La idea va néixer el 2011 de productors del Mercat de l'Estraperlo, abans que aquests mercats fossin organitzats per la pròpia xarxa. Llavors ja hi havia iniciatives similars en altres indrets de Catalunya. Esteve Badia, membre de l'Ecoxarxa, descriu que en aquell moment van demanar a un parell de persones d'aquestes xarxes «que ens expliquessin com les gestionaven, i després una colla de gent ens vàrem engrescar a aplicar-ho a la comarca».

L'Ecoxarxa del Bages és una agrupació informal de persones que fan intercanvis de productes i serveis amb una moneda social pròpia, l'hora (h). El seu valor equival a una hora de treball per tal que sigui inalterable. A més, per interactuar amb el sistema econòmic convencional es va establir com a referència el canvi d'una h a 10 euros.

Hi ha diversos motius pels quals es va crear l'Ecoxarxa. La moneda social afavoreix tant la producció local com el comerç local. «Si tu compres a una botiga amb moneda social, l'haurà de gastar en el territori i per tant, donarà preferència als productors que acceptin aquesta moneda» exemplifica l'Esteve. En conseqüència es promou la sobirania econòmica i alimentària i la resiliència del territori. D'altra banda, en comprar productes de km 0, no es participa de la despesa energètica que suposa exportar productes de l'altra punta del món i permet saber més fàcilment que els productes han estat produïts respectant el planeta. A més, segons l'Esteve, la moneda social també fomenta la justícia social, ja que «elimina els intermediaris financers».

Finalment, una altra raó que va incentivar la creació de la xarxa va ser el fet de ser un sistema transparent, gràcies a la democràcia assembleària i a l'aplicació de codi lliure, IntegralCES, que van crear conjuntament amb altres Ecoxarxes de Catalunya. A través d'ella es pot veure el saldo de cada usuari i fer intercanvis amb moneda social. Esteve remarca que «és un sistema on la corrupció, la falsificació i els robatoris no hi tenen cabuda perquè hi ha una transparència que el sistema normal no té».

A IntegralCES també es publiquen ofertes i demandes, on es poden trobar fusters o pintors. A part, la xarxa té un grup de whatsapp amb més de 100 persones on poden demanar coses i serveis. «Hi pots trobar de tot. Pràcticament es pot viure només amb moneda social, sempre que facis prou intercanvis amb aquesta moneda». Actualment l'Ecoxarxa del Bages té 192 usuaris actius, entre persones, petites empreses i associacions.

El Punt d'Intercanvi ha obert cada dimarts durant l'estat d'alarma, ja que abasteix de productes de primera necessitat. Durant el confinament, l'Ecoxarxa va entregar les comandes al domicili de les persones vulnerables que no es podien arriscar a anar-les a recollir. Els primers dies de l'estat d'alarma, des de la xarxa van fer un comunicat on animaven a la gent a no sentir-se sola i a recordar que te-

nen a la xarxa per a allò que faci falta.

«Durant el confinament, tot i que l'economia s'ha reduït molt, a l'Ecoxarxa ha estat tot el contrari, com mínim s'han multiplicat per dos el nombre de comandes. La gent s'hi ha interessat i està fent-la servir molt més». Segons Esteve Badia, l'abril va ser un dels mesos amb més moviments de la història de l'Ecoxarxa del Bages, amb un total de 575 hores, que equivaldrien a 5.750 euros. «Quan la gent veu que el sistema convencional falla o no li soluciona la vida, busca alternatives. I d'alternatives al sistema capitalista neoliberal tampoc no n'hi ha tantes. Una l'ofereix la ultradreta. Nosaltres n'ofereim una amb valors».

D'altra banda, els membres de la xarxa estan il·lusionats amb el projecte del Supercoop, ja que el supermercat també treballarà amb moneda social; és a dir, els socis del supermercat cooperatiu podran pagar amb hores de l'Ecoxarxa.

ecoxarxa del bages
intercanvi i moneda social

Contacte:

Punt d'Intercanvi: Sant Miquel, 11. Manresa,
cada dimarts, de 18 h a 21 h (ecoxarxadelbages.org)

Adrià Martí Des de Suècia

«Suècia va optar per posar unes mesures primàries, però mantenint l'activitat quotidiana apel·lant a la responsabilitat individual»

empre he tingut interès per escriure, però ara que m'han donat l'oportunitat de fer-ho sobre la meua nova vida m'atrapa una barreja d'emoció i de por a parts iguals que no sé ni per on començar. Potser aquesta mateixa sensació va ser la que vaig

tenir quan vaig acceptar l'oferta que l'equip Nässjö Basket em va fer per poder ocupar el lloc de preparador físic. Escric aquest article després de dues temporades, però sobretot amb un creixement personal i professional que aquell agost del 2018 poc m'hauria imaginat. Nässjö és un petit poble al centre sud de Suècia, a unes dues hores de les tres principals ciutats del país, tranquil, envoltat de natura, fred i fosc. A diferència del que molts aficionats al bàsquet del nostre país pensen, més enllà de l'Euroleague, l'ACB o la LEB, el bàsquet europeu és extens, divers i d'una qualitat correcta.

La lliga sueca la formen deu equips i el campió juga competició europea. L'estil de joc és molt més ràpid, la primera opció sempre és el joc en transició i la generació d'espais per tirar. S'abandona una mica el concepte de joc per posicions i el joc estàtic, fet que el fa una lliga interessant per a jugadors americans que busquen la primera experiència fora del seu país, amb molts punts i atractiva per a l'espectador. Tot i no ser l'esport nacional com podria ser el futbol o l'hoquei gel, cada vegada hi ha més expectació, es televisen tots els partits per una plataforma *online* i la televisió pública en retransmet un a la setmana. El Nässjö Basket és un club molt humil, amb un dels pressupostos més ajustats de la lliga però el fet que un poble petit tingui un equip a la primera divisió fa que la gent hi estigui molt interessada i que en els partits a casa, el pavelló sempre estigui ple. Un exemple molt semblant al Bàsquet Manresa. El meu dia a dia és semblant al que molts preparadors físics tenen arreu: preparació de les sessions del dia amb els entrenadors, sessions de força, sessions de pista, avaluació... i sortir a córrer si les condicions no són molt adverses. Tal i com feia també a casa, he seguit amb els entrenaments personals tant de manera presencial com *online*. Tot i ser europeus, una de les majors adaptacions que he hagut de

Adrià Martí i Peiró és preparador físic del Nässjö Basket, d'aquest poble de Suècia

fer és en la seva manera de treballar en equip en temes com la comunicació, els rols i/o l'expressió de les emocions.

Suècia sempre ha estat un país de referència en molts aspectes i tot i que la qualitat de vida, la promoció de la salut i el respecte per les lleis és notori, aquests dies les mirades d'Europa han tornat a estar centrades en el país nòrdic per la gestió de la crisi del coronavirus. Malgrat les crítiques que l'equip del primer ministre va rebre, Suècia va optar per posar unes mesures primàries, com l'eliminació de grans esdeveniments, però mantenint l'activitat quotidiana i apel·lant a la responsabilitat individual, la distància social i el sentit comú, que potser aquí sí que és el més comú dels sentits. Molta gent em pregunta si em quedaria a viure aquí o bé em pregunten que quan tornaré. La veritat és que no sé exactament ni quan he marxat ni quan he tornat. Agafar un avió i un tren amb dues maletes nord enllà només ha fet que confirmar-me que l'aprenentatge, el repte, la il·lusió i la manera d'entendre la preparació física i la vida les vull portar arreu on el destí decideixi.

RENOVEM EL WEB DEL POU

**Ajuda'ns a fer-ho
possible!**

Aquest juliol, volem adaptar el digital de la revista
(www.elpou.cat) a qualsevol dispositiu

I ho volem aconseguir amb
una campanya de micromecenatge,
a la plataforma Verkami:

www.verkami.com/projects/26927-ajudans-a-renovar-elpoucat

Durada de la campanya:
del 15 de juny al 24 de juliol

Segueix-nos a les xarxes i consulta les diverses
possibilitats de donatius i recompenses

www

El Puig de la Balma

Josep M. Mata-Perelló / Josep Girabal Guitart
(Geoparc Mundial UNESCO de la Catalunya Central)

A

l Geoparc hi ha nombrosos exemples de balmes que es van condicionar per obtenir un corral per al bestiar, un habitatge permanent o un refugi temporal per a pastors, carboners o viatgers. Són el que s'anomenen *balmes obrades*, i l'exemple més notable

que en tenim és el Puig de la Balma, tota una casa construïda sota un immens aixopluc natural de 22 metres d'alçada màxima i 6 de profunditat, documentada des de 1278. El mur de l'edifici assoleix 11 metres d'alçada i la llargada total de la casa sota la balma és de 60 metres. Edificar sota la roca estalviava la teulada i un dels murs, i les condicions de temperatura eren millors que a les cases convencionals. Els propietaris actuals són la 26a generació de descendents directes dels primers habitants del mas i conserven el cognom Puig. A la segona meitat del segle XIX es van construir al costat de la casa antiga una de nova i va quedar la de la balma com a masoveria, ara transformada en allotjament rural on es conserven testimonis de la vida en aquest indret singular.

L'origen geològic d'aquest sostre natural va començar fa 40 milions d'anys, quan la Catalunya Central era mar i de les muntanyes que hi havia a l'actual Vallès baixava un riu torrencial que acumulava grans quantitats de sediments a la seva desembocadura, formant un extens ventall al·luvial. Els materials s'hi distribuïen en funció de l'energia de l'aigua en cada lloc. La grava era arrossegada per corrents forts i s'acumulava en els braços de riu i zones properes, mentre que la sorra fina i l'argila sedimentaven en zones inundables més

tranquil·les. Quan els cabals disminuïen aquests sediments s'assecaven i quedaven exposats a l'aire, i en aquestes condicions el ferro que contenien s'oxidava i els donava el color rogenc característic. A més, una part dels sediments arribava al mar. Aquells sediments es van consolidar, la grava es va transformar en conglomerat, la sorra en gresos i l'argila en lutites. El conglomerat és més resistent a l'erosió que les altres roques, un fenomen que veiem clarament aquí: a la part baixa hi ha lutites i gresos de color rogenc, no gaire resistents, mentre que per damunt hi ha un estrat de conglomerat gruixut, dur i sense fractures. L'erosió produïda pels agents atmosfèrics ha desgastat molt més les roques de baix que la de dalt, de manera que s'ha anat formant una balma. Si el conglomerat hagués estat fracturat se n'haurien després blocs periòdicament, però en aquest cas no és així, podem veure que de cap a cap l'estrat superior és ben sencer, i la seva vora no presenta arestes marcades sinó que té formes arrodonides; aquest detall demostra que des de fa molts segles no se'n trenca cap tros i tan sols la lenta i persistent erosió de la pluja va desgastant aquest gran sostre natural.

Nom del paratge: El Puig de la Balma. **Situació:** Terme municipal de Mura. S'hi va per la carretera que porta d'aquest poble a Rocafort; a 2,5 km es travessa la riera pel pont del Puig, on comença la pista que hi mena. **Procedència del nom:** La casa pren el nom de la balma on es va construir. **Situació geològica:** La zona forma part de la Depressió Geològica de l'Ebre. **Importància geològica:** Magnífic exemple de balma excavada en les roques típiques del massís de Sant Llorenç, és la *balma obrada* més ben conservada i de majors dimensions del Geoparc. **Materials geològics:** Conglomerats, gresos i lutites procedents de sediments continentals dipositats en el ventall al·luvial de Sant Llorenç. **Edat de la formació:** Els sediments es van dipositar durant l'Eocè. És geològicament recent, tot i tenir milers d'anys. **Curiositats:** Va servir d'escenari a alguns seqüències de la pel·lícula *Pa negre*.

als nostres anunciants,
lectors,
subscriptors
i punts de venda
i confiem que continueu **estant al nostre costat**

perquè junts ens en sortirem

SOM
imprescindibles

ARA
més que mai

AJUDA'NS
i llegeix
Premsa Comarcal

Premsa
Comarcal

Compra

EL POU
de la gallina

El Voluntariat per la llengua no s'atura

El Voluntariat per la llengua, que gestiona el Centre de Normalització Lingüística Montserrat, continua en modalitat virtual durant el confinament

Arran del decret d'estat d'alarma, les parelles lingüístiques del Voluntariat per la llengua (VxL) que feien trobades presencialment van haver d'interrompre aquesta activitat. Des d'aquell moment moltes d'aquestes parelles van continuar les converses a través de la modalitat virtual. Com en la modalitat presencial, consisteix a formar parelles lingüístiques compostes per un voluntari, que parla català fluidament, i un aprenent, que en té coneixements bàsics i vol adquirir fluïdesa, amb la diferència és que les trobades es fan per mitjà de videoconferència o videotrucada, amb plataformes com ara Skype, Hangouts, Whatsapp, etc., per poder continuar practicant el català.

La conversa distesa a través del mòbil o l'ordinador amb un voluntari que parla català és un bon complement per a les persones que estan aprenent la llengua i volen fer-la servir, tant per als alumnes que estaven fent un curs de català presencial, com per als qui ara el fan en línia a través de **Parla.cat**, com per a qualsevol persona d'arreu del món. A part d'ajudar una altra persona a perdre la por i la vergonya de parlar la nostra llengua, el VxL també és una bona oportunitat per conèixer persones d'arreu del món i les seves cultures, la qual cosa aporta un munt

d'avantatges: és una eina de coneixement mutu, de cohesió social, de solidaritat, de passar-s'ho bé; en definitiva, d'enriquiment personal.

Per a més informació podeu entrar al portal **vxl.cat** o escriure un correu electrònic a **mtroig@cpnl.cat**. També podeu seguir tota l'actualitat relacionada amb el programa a través del Facebook, Twitter i Instagram.

El Voluntariat per la llengua (VxL) és un programa impulsat per la Direcció General de Política Lingüística de la Generalitat de Catalunya i gestionat territorialment pel Consorci per a la Normalització Lingüística (CPNL) a través de 22 centres de normalització lingüística, com ara el CNL Montserrat. El VxL es va iniciar l'any 2003. Des d'aleshores, ha format **més de 140.000 parelles lingüístiques** amb participants que viuen a Catalunya i arreu del món.

**LABORATORI
D'ANÀLISIS
CLÍNIQUES
ANTONI
NOGUERAS**

Mossèn Jacint Verdaguer, 40
Tel. 93 873 34 47 - Manresa

**LES TAPES
DEL POU**

El Pou, però d'etiqueta

Comandes al tel. 93 872 50 18
o a **elpou@elpou.cat**

FIBRACAT

POSSIBLEMENT EL MILLOR INTERNET DEL MÓN

internet

fix

mòbil

televisió

futbol

www.fibracat.cat ☎ **1711**

porquetprat
RÈTOLS

• PANCARTES PUBLICITÀRIES • VINILS ADHESIUS • IMPRESSIÓ GRAN FORMAT • RETOLACIÓ VEHICLES

Jorbetes 40-42 · 08241 Manresa · T 93 876 84 58 · retols@porquetprat.cat

Cultura científica

Ignasi Cebrian

Catalunya és un país que té molts escriptors, molta gent de lletres. Sovint es dona poca importància als científics, als escriptors científics. Potser és que descriuen realitats massa objectives i els catalans necessitem omplir la ment de ficci-

ons subjectives. Els científics, en general, es queixen que no se'ls fa gaire cas. I els escriptors, que escriuen sobre el que coneixen o imaginen a partir del que coneixen, sovint no en saben gaire de ciència o, si més no, del món de la ciència.

Tot plegat és contradictori. La ciència i la tecnologia són cabdals per comprendre i interpretar les complexes realitats actuals. Però falten escriptors, gent que domini la llengua i els diferents gèneres literaris i, a més, que tingui un gran domini dels continguts científics. Escriptors que coneguin què és la ciència, la tecnologia, els científics i els tecnòlegs, és a dir, la sociotecnociència. I, també, escriptors (guionistes) que tradueixin tota aquesta escriptura en productes audiovisuals. En tenim uns quants d'aquests escriptors. Daniel Closa, Martí Domínguez, Xavier Duran, Salvador Macip, Sílvia Aymerich, Amàlia Lafuente... i molts més que piquen pedra en aquest sentit. Tots tenen darrere seu una obra literària de pes, prou moderna i interessant que aporta punts de reflexió científica i ètica a la societat catalana actual.

Aquest escriptors coneixen el contingut i la forma i, també, saben comunicar-les al públic com si fossin ficcions. Els periodistes científics, els científics divulgadors, els escriptors científics són tots lletraferits que estimen i coneixen la llengua. Són els professionals capaços de traduir el coneixement científic en brut i el món social de la ciència, els científics i tecnòlegs i les seves activitats, a un discurs més intel·ligible. I d'acostar a la gent coneixement i cultura, indispensables per entendre la complexitat del món on vivim.

La informació científica, quan és indispensable per a la supervivència, cal passar-la per un sedàs que la faci encara més comprensible a la gent no avesada. Cal transformar-la en coneixement significatiu, útil. És el cas de tots els temes relacionats amb la salut. Ho hem tastat aquests dies de confinament, el coronavirus i la covid-19. Així com dels temes sobre el medi ambient i la crisi climàtica en la qual

Riera de Guardiola, un tros de paisatge ple de cultura ambiental i científica

estem immersos. Gairebé qualsevol aspecte de la realitat té un rerefons científic o tecnològic: nutrició i alimentació, energies, smartphones, etc... Ara, més que mai, ens fa falta cultura científica.

**«Des de fa tres anys, l'Ajuntament
està abocant un milió d'euros anual
en la millora de l'espai públic»**

MARC ALOY GUÀRDIA

Jordi Sardans
Fotos: Francesc Rubí

Serà el nou alcalde de Manresa a partir del 27 de juny, com a cap de llista d'ERC, partit que després de 84 anys recupera aquest càrrec a la ciutat. El juny de 2015 surt escollit regidor i entra a l'Ajuntament, primer a l'oposició i des de l'1 de febrer de 2016 amb un pacte de govern amb Junts per Manresa. Abans havia reconstruït les JERC amb Pere Fontanals. Arquitecte de professió, ha estat regidor d'Urbanisme i president de l'Àrea de Territori. Va treballar en el nou Pla d'Equipaments de l'ajuntament fins al 2010.

Com valors l'actual situació d'ERC?
—És probablement el partit més cohesionat del panorama polític català i dels pocs que mantenen el nom. Farà 90 anys l'any vinent. Des del lideratge d'Oriol Junqueras ha estat un partit cohesionat; com a mostra el darrer congrés, on les ponències polítiques van ser aprovades per un percentatge altíssim. Ara és el partit hegemònic de l'esquerra, guanya a les municipals i les dues eleccions generals espanyoles, llevat de les darreres europees que va guanyar Puigdemont. ERC té un full de ruta clar dins l'èmbolic on estem posats, que és d'una enorme

complexitat i sovint difícil d'entendre per una part important de la ciutadania. La confrontació i l'unilateralisme no ens han portat a la República que volíem i l'Estat ens aixafa. Davant d'un Estat militaritzat no podem vèncer mai per la força sinó, com hem dit sempre, a través del diàleg, la convicció i teixint aliances internacionals. Del 2010 al 2017 hem fet un salt enorme, del 10% a gairebé el 50%. N'hem d'estar satisfets.

—Ha deixat de ser un partit independentista?

—No, de cap manera.

—Ara renega de la DUI?

—Tampoc. Però la unilateralitat ens ha portat a tenir tot un govern a la presó i l'exili. I no ens ha portat la República!

—Només Puigdemont es va equivocar el 10 d'octubre, o també Marta Rovira i Oriol Junqueras, abans?

—Davant d'una situació tan complexa es van cometre errors per totes bandes. Es va treballar molt per fer el Referèndum, però no pel postreferèndum. Això és una evidència. No s'havia mesurat prou bé la reacció de l'Estat, que va ser demolidora.

—Com veus la situació del partit a Manresa?

—Molt bé. Vam guanyar les eleccions municipals, cosa que no passava des de l'any 1936, per 10 vots i amb una nit d'infart. Som un partit fort i un grup municipal molt cohesionat, treballador i ben avingut. És un plaer treballar amb els meus companys.

Alcaldia

—Com valoreu la situació actual i què s'ha fet des de l'Ajuntament per parar el cop?

—Entrem en una situació nova i haurem de fer plans de reconstrucció i definir quins són els lideratges i quina és l'estratègia per aconseguir la República que volem. Davant de situacions tan complexes com l'actual, fruit de la crisi sanitària que deriva en una de social i econòmica espectacular, calen grans consensos i la suma d'esforços. A Manresa hem estat exemple en presentar totes les formacions polítiques un pla de reconstrucció social i econòmica, aprovat per unanimitat al Ple. És un pla de reactivació, amb ajudes com microcrèdits a fons perdut per activitats econòmiques, de 465.000 euros. Hem estat un referent, com també en polítiques socials, fruit d'aquesta crisi: hem lluitat perquè cap família es quedés sense aigua i l'Ajuntament ha posat cent comptadors solidaris.

—Com ha afectat i penses que continuarà afectant la Covid-19?

—El virus ha estat un xoc enorme en la societat mundial, que s'ha aturat globalment, amb greus seqüeles: famílies que no s'han pogut acomiadar dels familiars estimats, molta gent ha quedat sense feina i passarà dificultats per tenir les necessitats més bàsiques cobertes, com l'alimentació, l'aigua, o l'habitatge... Per tant, cal un esforç de contenció per donar resposta a aquestes necessitats existencials. Ara bé, també és una oportunitat històrica per entendre que el món no pot seguir amb el desenvolupament dels darrers anys, perquè la

crisi sanitària se suma a la climàtica, quan encara hi ha seqüeles de la crisi financera del 2007, quan peta Lehman Brothers. Els joves de fins a 40 anys hem patit dues crisis enormes. Aquest model de desenvolupament és insostenible i ara es presenta una oportunitat per generar noves complicitats: donar més valor al producte de proximitat, al voluntariat i a la ciutadania, per sumar esforços. Seria un fracàs no aprofitar-la per fer un canvi real de model.

—En què canviarà l'alcaldia a finals de juny?

—Iniciaré el mandat amb una situació complexa en què no hi ha actes públics, de pràctic confinament i d'incertesa, on caldrà insuflar energia a l'ànim de la gent i treballar conjuntament amb la ciutadania per tirar endavant. S'haurà de veure una manera de fer diferent, que transmeti valors republicans d'uns ciutadans compromesos per transformar la ciutat i fer-la més justa dins d'un país més lliure. Després de 84 anys, des de febrer de 1936, l'alcaldia tornarà a ser d'ERC. Provinc d'un partit assembleari, on tenim molt interioritzat el treball en equip i la participació ciutadana. Suposarà també un canvi generacional. L'alcaldia serà un reflex d'aquesta generació, nascuda en democràcia, que ha patit dues crisis. Però està preparada i s'ha arremangat molt per desenvolupar-se professionalment. És una generació emprenedora amb ganes de proposar idees noves.

—Quina serà la relació amb l'oposició?

—Soc una persona que defuig la confrontació i m'agraden els grans consensos. Estic content del que hem assolit conjuntament a l'Ajuntament amb el Pla de Reconstrucció. És l'eina més important que tenim sobre la taula per emprendre el camí plegats, en un moment de grans dificultats, on calen grans consensos, per donar respostes a la ciutadania. Treballaré conjuntament amb l'oposició, l'escoltaré i intentaré arribar al màxim d'acords possibles en els grans temes de ciutat. Mà estesa.

—Amb els vostres socis de govern, tot seguirà igual?

—Sí. Portem cinc anys governant, abans amb Convergència Democràtica i després amb Junts per Manresa, en què la ciutat ha fet un pas endavant. Som un govern fort, de 16 regidors i regidores sobre 25. Mai la ciutat no havia tingut

un govern tan ampli, amb sensibilitats diferents i un bon nombre d'independents. Treballaré per seguir cohesionant el govern. Som un equip i dins del govern municipal no hi ha colors polítics. Vull ser l'alcalde de tots els manresans i les manresanes i d'un govern conformat per persones que actuem units.

—Un ajuntament és operatiu amb tantes regidories?

—És operatiu per la seva capacitat de treballar conjuntament i de manera transversal. Podria ser un ajuntament amb poques regidories que no anessin coordinades, de manera que seria inoperatiu. En aquest cas hi ha un alcalde i 15 regidors, i és operatiu perquè hi ha una bona coordinació.

—És cert que fa un any cada polític volia el seu despatx i els tècnics van dir que ni parlar-ne?

—No ho havia sentit mai. Personalment, vaig treballar perquè tots els regidors tinguessin un espai de treball. A diferència de molts ajuntaments que van construir un edifici nou, nosaltres no hem fet aquesta transformació. L'Ajuntament té 700 treballadors i no tots estant en els millors espais de treball, siguin regidors o personal tècnic. Cal fer un esforç per adequar les actuals instal·lacions municipals. Fins al 1979 eren una norantena i no sé quants van entrar amb el primer govern democràtic de l'alcalde Cornet. Ara que aquella generació es jubila és una bona ocasió per repensar el funcionament en l'àmbit tècnic municipal. Hi estem treballant des de fa mesos.

—En general, ha baixat el nivell pel que fa a l'àmbit de la política local?

—No hi ha una eufòria i costa molt fer llistes electorals. Defenso que la política està mal pagada, ja que els servidors pú-

blics destinen una part de la seva etapa professional a treballar en benefici de la comunitat. L'Ajuntament de Manresa és una gran empresa, de 700 treballadors, i qualsevol gerent d'una empresa similar cobra el doble d'un regidor o l'alcalde. Al govern hi ha gent molt preparada, on la majoria no prové de la política professionalitzada, sinó d'altres àmbits. Fem política quan ens queixem que la zona blava és massa cara i fem pressió perquè s'abarateixi. La política també és l'art de saber pactar, negociar i arribar a consensos, i sobretot de saber escoltar la ciutadania. El polític municipal ha de trepitjar el carrer, estar a prop de la gent i veure les seves preocupacions, per poder-hi donar respostes.

—Quan acaba l'abús de la companyia EYSE, encarregada de la zona blava?

—El maig de 2023. Hi ha una àmplia ma-

prioritaris i 3 d'urgents. Des de fa tres anys, s'hi està posant remei. Estem abocant un milió d'euros anual en la millora de l'espai públic, però certament durant deu anys no es va poder fer manteniment perquè no hi havia recursos. Ara s'està fent un gran esforç. Recordo que del 2003 al 2005 s'hi destinaven 300.000 euros a tot estirar. La Via Sant Ignasi, que ha costat 3,5 milions d'euros, transformarà l'artèria de la ciutat de dalt a baix. Durant els propers anys, caldrà injectar diners per anar mantenint els parcs infantils, les calçades i les voreres, però l'urbanisme va molt més enllà perquè ara tenim l'oportunitat de transformar l'espai públic. La crisi ens ha ensenyat que la gent s'ha de poder moure a peu i amb transport públic. Cal modular molt bé l'espai que donem al cotxe, perquè el traiem a la ciutadania. Falten voreres amples, arbrades, on

«ERC té un full de ruta clar dins l'embolic on estem posats, d'enorme complexitat i sovint difícil d'entendre per a una part important de la ciutadania»

joria favorable que a partir d'aquesta data la zona blava passi a ser municipalitzada. I l'entendrem no com una eina recaptatòria, sinó de millora de la mobilitat.

Urbanisme

—Quines seran les línies mestres de la política urbanística?

—L'urbanisme és una eina de transformació al servei de les persones. Permet canviar espais obsolets, definir on seran els parcs i els equipaments, saber on hi ha d'haver habitatges de protecció oficial, perquè la ciutat estigui ben dotada. Cal transformar els carrers per millorar els recorreguts de vianants o ampliar les voreres. Pot generar pols d'atractivitat, i en aquest sentit tinc l'obsessió de la Fàbrica Nova. Els seus propietaris, La Caixa, estan invertint uns tres milions d'euros per arreglar la Via Sant Ignasi. El Pla Especial del 2003 tenia uns usos que probablement ara són obsolets. Fàbrica Nova és un gran potencial que cal replantejar per transformar-lo en un parc, unir barris, mantenir patrimoni i un recinte industrial de primer ordre, de manera que l'Ajuntament ha de tenir un paper important en la nova configuració.

—Els barris es queixen de falta de manteniment. S'hi posarà remei?

—L'auditoria de l'any 2016 ens deia que necessitàvem 14 milions d'euros, 7 de

sigui agradable passejar, espais nets de contaminació i menys sorollosos, que ajudin a afavorir l'activitat comercial.

—En l'àmbit viari, les millores van més enllà?

—L'alineació del Pla Especial de la Fàbrica Nova ja va a parar fins a Sant Joan d'en Coll, des d'on s'ha d'arribar a la plaça Prat de la Riba per anar a l'avinguda dels Països Catalans, de moment fins al carrer Viladordis, per enllaçar amb els Trullols. En aquests moments està en licitació i les obres de l'avinguda dels Països Catalans han de començar aquesta tardor, amb un pressupost de 4,5 milions d'euros. Han de durar un any i mig i el gener de 2022 han d'estar acabades. Paral·lelament, estudiem la fórmula per fer el tram curt que ens permetrà enllaçar amb els Trullols. El nou vial relligarà barris. Un altre repte és resoldre el pas del tren a l'interior de la ciutat, que genera problemes: el túnel soterrat del carrer Indústria; de l'avinguda Universitària cap a la Font del Gat, passant per sota del pontet de Camps i Fabrès, que no permet resoldre l'entorn de la plaça Onze de Setembre. Un altre repte és readaptar i humanitzar l'eix de les carreteres de Vic i Cardona que travessen la ciutat. I el polígon del Pont Nou, per afavorir el creixement amb sòl industrial i completar la darrera porta d'entrada a la ciutat, i al-

hora endreçar tota la zona esportiva del Congost amb el parc del Cardener.

—Com valoren els canvis provisionals que s'han anunciat al carrer Guimerà?

—Ens han d'ensenyar que el carrer Guimerà pot funcionar molt millor amb una altra configuració. Totes les ciutats del país, de la nostra dimensió, tenen eixos comercials destinats sobretot a la ciutadania. Som capital comercial, amb un bon comerç local, sastreries pròpies, botigues de moda, sabateries autòctones, però amb un carrer Guimerà absolutament obsolet i perillós perquè no està en bones condicions.

—És encertat aplicar un model urbanístic semblant a les diferents places de la ciutat?

—Hauríem de mirar endavant perquè hi ha obres que tenen més de deu anys, amb un estil que combina materials propis de la zona com el granit, amb places que s'hi puguin fer activitats. La plaça Montserrat té un espai d'ombra fantàstic i a la plaça Gispert s'hi poden fer activitats. A partir d'ara, cada cas s'adaptarà a les necessitats. A la plaça Simeó Selga s'han compaginat uns espais enjardinats amb un d'infantil i un altre perquè les persones grans puguin fer exercici. A la baixada dels Drets també hi ha granit, un material que va bé en l'espai públic, que no desentona amb l'entorn, té vegetació abundant i ara és una rampa. I per als que tinguin dificultats hi ha l'ascensor de la plaça Major, que per sant Marc va fer dos anys i ha arribat als 750.000 usuaris. Hi haurà un altre ascensor entre la plaça de l'institut al Passeig i el carrer Circumval·lació: les obres començaran abans de l'estiu.

—Hi ha previst algun pla de xoc a les Escodines?

—Hem tingut reunions a l'Ajuntament amb representants veïnals i hem anat a les assemblees al Casal de les Escodines. És cert que hi ha diverses conflictivitats: un problema d'inseguretat, d'ocupacions i de l'espai públic. S'hi ha fet alguna de les actuacions de manera immediata i d'altres es portaran a terme dins del pressupost d'aquest any. A les Escodines i Sant Bartomeu es farà el paviment que està en males condicions. Hem adquirit la finca del número 7 del carrer Sant Bartomeu i conjuntament amb la del costat, que ja és municipal, les enderrocarem perquè el passatge Aiguader deixi de ser un cul de sac i arribi a Sant Bartomeu, al

punt on hi ha la passera. Potenciarem el Pla de Barris, sobretot en l'aspecte social, i incidirem en la transformació dels habitatges degradats o en desús, amb la complicitat dels propietaris. I volem que siguin els veïns els que decideixin sobre les restriccions de cotxes.

Habitatge

—Un de cada tres pisos al Barri Antic és buit. Canviarà la política d'habitatge? —L'accés a l'habitatge és un dels grans reptes que tenim: cal anar transformant els edificis buits del Centre Històric. Però bona part de les ajudes per rehabilitació de façanes i d'edificis o per la instal·lació d'ascensors, —procedents de la Generalitat i gestionades per Fòrum— no s'han recuperat des del 2008. Afrontem el problema amb idees noves: comprar sòl i destinar-lo a fer habitatge cooperatiu com a la plaça Hospital; uns edificis municipals del carrer Vallfonollosa que voldríem transformar en habitatges per joves; o l'acord per quedar-nos una part important de la propietat d'Endesa a l'Anònima per dotar-lo

com a espai públic, després de reduir a la meitat l'edificabilitat permesa. És important que la iniciativa privada intervingui, com en les obres del carrer del Carme, Baixada dels Jueus, Cap del Rec i l'edifici de la Fonda de Sant Antoni, on als baixos hi haurà l'Oficina de Turisme.

—S'ha destruït molt teixit industrial. Com es pot recuperar?

—Certament, Manresa havia estat un motor econòmic a nivell industrial i hem de ser capaços de potenciar la metal·lúrgia, però ens falta sòl industrial. Per tenir empreses productives amb valor afegit disposem del Parc Tecnològic, que hauríem de desenvolupar. El Centre Tecnològic, especialitzat en sostenibilitat i materials, és un dels punters del país. Haurem de ser capaços d'aprofitar-ne tot el potencial, amb les dues universitats, amb institucions com Althaia i la Fundació Sant Andreu Salut. I, alhora, aprofitar els organismes públics que estan fent una gran feina, com Aigües de Manresa, en procés d'oferir serveis a tots els municipis de la comarca.

També disposem d'un consorci públic en el tractament integral dels residus.

—S'ha parlat molt de Manresa capital, però oficialment només ho és del Bages.

—Som capital de la Catalunya Central pel que fa al sistema sanitari, pel que fa a la cultura —ve gent de Sabadell, Terrassa i Solsona a veure teatre i espectacles al Kursaal, amb una de les gestions més brillants i una rendibilitat molt alta, ja que culturalment, som una de les ciutats referència del país. També som capital en la gestió de residus i en l'àmbit universitari, que acull centenars de francesos cada any. La Generalitat hi té una delegada del govern a la Catalunya Central. L'àmbit d'influència de Manresa va molt més enllà de la comarca i exerceix lideratge de capital de les comarques interiors. Manresa és capital, però ha de ser reconeguda com a tal. Cal anar teixint complicitats amb els municipis de la comarca i més enllà, superant els rells històrics. Hi ha un seguit de ciutats mitjanes a l'interior del país que han de fer de contrapès a la capital.

el perfil

Marc Aloy Guàrdia neix a Manresa el 6 de març de 1979. De pares manresans, Josep M., filòleg, professor i delegat d'assistència al menor del departament de Justícia de la Generalitat, i Joana, filòloga i mestra. Amb tres germans: Mònica, Natàlia i Bernat. Comença pàrvuls a la Badia Solé, el curs 1981-82, d'on passa a l'Espill el 1982-83, fins a vuitè. Al setembre de 1993 va al Pius Font i Quer, on cursa BUP i COU. El 1997 ingressa a l'Escola d'Arquitectura de Barcelona, de la UPC, on compagina els estudis i el treball als despatxos dels arquitectes Jaume Espinal, Jordi Ludevid i Joan Ribera, experiència que li permet entrar en l'activitat professional. Becat per a treball en pràctiques a Urbanisme de l'Ajuntament de Manresa, s'inicia en el coneixement de l'administració local. El projecte de fi de carrera el fa sobre la residència d'estudiants a Milà. Paral·lelament, fa la carrera musical, amb tres cursos a l'Esclat i després al Conservatori de Manresa, on obté el grau professional de flauta travessera. Entra a ERC com a militant de base l'1 d'octubre del 2000 per conviccions personals, tot i que a casa li van inculcar els valors republicans: «Havia mamat el catalanisme d'esquerres i el meu tiet Enric ja militava al partit». Amb Pere Fontanals, que n'era el portaveu a Manresa, reconstitueixen les JERC, fan campanyes, organitzen concerts al Congost, actes polítics

i institueixen el premi Maria Casajuana, el 2002.

Acabada la carrera, treballa amb contractes de pràctiques com a autònom i professional liberal al despatx de Joan Escalé i Lluís Piqué, en obres d'edificació i projectes per a institucions, com la residència IBADA de Navarres i el nou Pla d'Equipaments per a l'Ajuntament de Manresa fins al 2010, «quan es produeix el gran patac dels pressupostos municipals». Decideix establir-se pel seu compte: «picar pedra, buscar clients i fer obres de rehabilitació». Treballa per la Diputació de Barcelona, en els catàlegs de patrimoni de Sant Joan de Vilatorrada, Vallbona d'Anoia i Artés, entre 2011 i 2016, quan la cap de Patrimoni era la historiadora de l'Art Raquel Lacuesta, que ja havia format part de l'equip redactor del catàleg manresà aprovat el 1985. El juny de 2015 surt escollit regidor, entra a l'Ajuntament com a oposició, amb un pacte de governabilitat que permet la investidura del segon mandat de Valentí Junyent, i l'1 de febrer de 2016 entra a formar part del govern des del departament d'Urbanisme, on es retroba amb els antics companys de feina. A més de fer-se càrrec de la regidoria, és també president de l'Àrea de Territori, «que em permet ficar-me dins la meua gran passió que és l'urbanisme a la ciutat». Participa com a soci en diverses entitats com Òmnium o Xàldiga i el 2003 va ser dels iniciadors del projecte Via fora, amb la voluntat que Manresa tingués un espai gastronòmic i cultural, que és l'actual seu d'Òmnium. El 25 d'abril del 2010, dins Manresa Decideix, va ser l'organitzador de les meses, i del 2005 al 2015 va ser vocal de Cultura de l'equip de la delegació del Col·legi d'Arquitectes.

Verda natura
ufana més que mai
el cor s'eixampla

Àngels Borrós Esquius

També de cultura viu l'home

Davant l'apagada cultural provocada per la pandèmia, escau fer un diagnòstic de la situació per analitzar-ne els efectes i preveure possibles solucions.

Jordi Estrada

Amb la intenció de copsar les inquietuds i les necessitats del sector cultural, i elaborar un pla de reconstrucció, la regidoria de Cultura de l'Ajuntament va mantenir el 6 de maig una trobada virtual amb una vintena de representants del món cultural, alguns dels quals participen també en aquest reportatge, bé sigui en qualitat d'artistes, dinamitzadors culturals o representants de l'administració i el periodisme cultural.

Tota crisi palesa amb més rellevància les debilitats i les fortaleces. Per a Jordi Jet Serra Morales, integrant del grup Jo Jet i Maria Ribot i consultor a Cultura del Bé Comú, aquest contratemps ha servit per fer més visible «l'abisme que separa la pràctica cultural de la legalitat laboral i jurídica dels treballadors de la cultura». A canvi, «la pandèmia ha fet aflorar com és de bàsica la cultura i la creativitat en moments en què l'humà es defineix a ell mateix: bé sigui pintant, fent música, creant». Segons Lluís Cera-rols, director dels Serveis Territorials de Cultura a la Catalunya Central, «l'afectació sobre la cultura i el turisme serà especialment important, perquè deixa en suspens les concentracions multitudinàries». Qualifica la situació de «destrossa» i posa de relleu «les nombroses iniciatives virtuals que procuren mantenir una mica viu el sector».

Des de l'Associació Cultural El Galliner, Joan Morros posa l'accent en la

precarietat econòmica: «Ho és per als artistes, per als mànagers, per als tècnics, per als gestos culturals... i també per als consumidors de cultura, que veuran reduïda la seva capacitat econòmica». Pep Garcia, gestor cultural de La General, opina que «els polítics no han sabut liderar i defensar un sector que ara mateix es troba en la intempèrie». La periodista Anna Vilajosana reconeix que «el mal provocat per la pandèmia és enorme en tots els sectors» i sobre la qüestió de les limitacions d'aforament considera que «caldrà anar-ho ajustant sobre la marxa, en una

cadena d'assaig-error, com s'està fent amb altres mesures: franges horàries, ús de la mascareta...». I afegeix: «El més assenyat, per a mi, és el que ningú vol: no tenir pressa. Córrer massa és un error, perquè els espectadors no anirem enlloc sense garanties de seguretat. Cal recuperar la confiança del públic».

Desconfinament en clau cultural

Com en els altres sectors, serà l'evolució de la malaltia la que marcarà la pauta sobre quan i de quina manera cal reactivar l'activitat. Segons Cerarols, «a

El moment de repensar-ho tot

Oriol Pérez

Em sembla que no som gens conscients, encara, de la *garrotada* que acabem de viure. O estem vivint. La nostra habitual característica de no saber llegir els problemes de manera global ens fa pensar que hi ha encara possibilitat de *reconstrucció* quan, molt em temo, serà una immensa pèrdua de temps i energia. Les persones que decideixin fer-ho tenen tot el dret a intentar-ho, però molt em temo que és una operació semblant a voler fer el bany nou quan la casa està en ruïnes, afectada de ple en els seus fonaments.

Em sembla que no ens cal autoenganyar-nos més i adonar-nos de com el món postpandèmic ens porta a haver de pensar allò dit per Einstein: «Un problema no pot ser resolt des del mateix pla en què es va provocar». Cal, en tots els aspectes, superar els lideratges haguts fins ara perquè, com també ha afirmat Eudald Carbonell, s'ha demostrat sobradament que estan en mans dels més idiotes i ignorants que només han sabut servir les elits uniformitzadores. Quan amb tota la normalitat del món hem cregut que l'entreteniment rude i la distracció alienant eren cultura o que aquesta també s'havia de marcar a base de xifres i audiències, això em demostra com l'apocalipsi cultural és arribada. És el moment de repensar-ho, refundar-ho tot. Qui ho farà? Aquells que se sentin convidats a un món molt més obert a la ment abstracta i a superar la visió materialista-economicista del món pre-pandèmic.

dia d'avui encara no és gaire clara la concreció d'aquest desconfinament. Fa uns dies l'estat anunciava, per exemple, l'obertura dels arxius, però sense assenyalar un protocol de bones pràctiques per evitar riscos de contagi. Cinemes i teatres, quin aforament? I els concerts a l'aire lliure? Espectacles de carrer?». En la mateixa línia, Morros veu complicat «prendre decisions sobre un tema del qual no hi ha, o hi ha ben poc, coneixement, experiència, dades objectives.

Això fa que un pugui preguntar per què un 30% de l'aforament i no un 45 o un 70%? Per què 30 persones, 100, 200 o 800? Per què dos metres de distància i no tres? Per què no podran seure juntes en un teatre les persones que conviuen les vint-i-quatre hores del dia a casa? O com hauran de cantar els grups corals: amb mascaretes? Amb un metre de separació?». Garcia es mostra confiat amb els criteris dels experts: «Quan un expert t'ho explica bé genera confiança», però també lamenta «haver trobat a faltar més veus d'experts, en detriment d'altres perfils. I massa rodes de premsa». Per a Serra Morales, «des del punt de vista sanitari és tan realista el pla de desconfinament com letal ho és per al sector cultural» i Morros ho resumeix així: «Si a la manca d'unitat dels criteris científics hi afegim els criteris polítics i els econòmics, el conflicte està servit».

Un abans i un després

És evident que res no tornarà a ser igual, entre altres raons perquè, com apunta Serra Morales, «s'han trencat tabús i això obre noves perspectives. Crec que la creativitat i la democratització de

Pintura de Chagall (La violinista)

l'art hi sortiran guanyant. També crec que és una bona oportunitat per deslligar el valor de la proposta cultural de la quantitat o la majoria, per avaluar-lo des de la qualitat, encara que sigui en minoria». El que ara cal, diu Vilajosana, és «tenir una bona radiografia de la realitat i escoltar les persones implicades. I posar-hi diners. El pressupost és el que ens dirà si la cultura és estratègica o no». Diners i sentit comú, afegeix Morros: «Evidentment rebaixar l'IVA facilitaria les contractacions, la compra de productes o serveis culturals, però

no tinc els coneixements econòmics per saber la incidència en l'economia global d'aplicar aquesta rebaixa». El que sí és cert, assenyala Morros, és que «hi haurà canvis en el model d'oferta cultural que dependran de molts factors i de les situacions personals. N'ésment alguns: què passarà amb els artistes novells? I amb els consolidats? Quins criteris aplicaran els gestors culturals? Com ho viuran els ciutadans? Tindran els espectadors por d'entrar en un teatre o en un cinema? Tindran diners per comprar llibres?». Garcia reclama de l'administració «una

LLIBRERIA – PAPERERIA
RUBIRALTA 100 anys

Born, 24
08241 Manresa
Tel. 938724130
rubiralta24@hotmail.com

EDICIONS SELECTES
LLIBRES PARCIR

▪ Àngel Guimerà, 74
▪ 08241 Manresa
▪ Tel. 93 873 38 82
▪ www.parcir.com
▪ parcir@parcir.com

estratègia a mig i llarg termini, amb un pla de com viurà la cultura, amb sostenibilitat, el futur. I és clar, caldria congelar l'IVA, els impostos i les quotes dels autònoms». Una estratègia que, per a Serra Morales, passa per «elevant el rang de la cultura al de l'educació i la sanitat, traslladar-ho al model educatiu i reflectir-ho al pressupost. En segon lloc, regularitzar les condicions laborals dels artistes i treballadors de la cultura, a l'estil francès. I en tercer lloc, treballar el model de fiscalitat». La qüestió és «com es monetitza tot això i si es pot canviar la visió de despesa per la d'inversió».

Les primeres mesures previstes per l'administració –microcrèdits, ajudes a fons perdut i reducció de taxes– representen un primer pas, però en opinió de Cera-rols «cal donar més cobertura al sector cultural que en si ja és vulnerable, tot facilitant i agilitant la concessió d'ajuts, ja que sovint hi ha massa burocràcia fins i tot per les petites subvencions». Serra Morales reconeix que «l'administració local ha tingut sensibilitat per escoltar el sector. Traduir això, per mi, vol dir

aprofitar per sembrar amb polítiques de creació i respondre a les necessitats culturals amb cultura. I potser també entendre que, aquesta cura i necessitat que s'està visualitzant al sector en temps de crisi és la cura i la necessitat que s'ha viscut sistemàticament des de sempre».

Qui més qui menys ha posat de relleu el paper de les noves tecnologies com a mitjà per difondre i compartir tot tipus d'expressions culturals i artístiques. Les xarxes han permès visitar museus, accedir de franc a representacions teatrals, assistir a concerts i conferències en directe. Com apunta Vilajosana, «des que va començar el confinament, actors, escriptors, músics, ballarins... han regalat el seu art a través de les xarxes socials en un gest que els honora, però que té riscos. El públic hauria de tenir memòria i retornar als artistes el favor que ens han fet anant a veure els seus espectacles i comprant els seus llibres». Considera que «les pantalles no marxaran, seran un canal més», malgrat que, com subratlla Garcia, «el directe de les arts escèniques és insubstituïble».

A l'estiu, tota cultura viu

En previsió d'un estiu força casolà i desconfinat, tant Morros com Garcia imaginem uns mesos «sense estar tancats», diu Garcia, «i, per tant, podent gaudir de la vida en el territori més proper, que és la ciutat. Manresa ha de viure un estiu especial, extraordinari, amb uns carrers plens de cultura, gastronomia, oci, comerç, gent, paisatge». Tal vegada, afegeix Morros, «es podrien promoure alguns cicles culturals en espais tancats o oberts en què es pugui controlar l'aforament (patis d'escoles, pavellons esportius...). M'imagino actuacions de música, dansa, circ, teatre de petit i mitjà format, amb pocs artistes d'alt l'escenari i els espectadors asseguts mantenint les distàncies. En aquestes primeres fases estaria bé que els artistes locals o comarcals tinguessin una certa prioritat. Sortosament, a Manresa i el Bages tenim artistes en tots els àmbits i de molta qualitat. Ara tenim l'oportunitat entre tots –polítics, gestors i usuaris– de trencar la dita popular «que ningú no és profeta a la seva terra».

**REGALA TOT UN ANY
D'INFORMACIÓ MANRESANA**
Per només 44 euros enviarem la revista
cada mes a qualsevol lloc del món

Nom i cognoms _____
DNI _____ Correu electrònic _____
Adreça _____
Població _____ CP _____ Tel. _____
Se subscriu a El Pou de la gallina, de _____ a _____ de _____ per
un import de 4 euros per exemplar, que pagarà:
Titular _____
Caixa o banc _____
Codi IBAN _____

Us demano que siguin pagats els rebuts al meu nom que presentarà l'Associació Cultural **El Pou de la gallina**.

(signatura)

Retalla o fotocopia aquesta butlleta i fes-la arribar a la redacció d'El Pou de la gallina, al carrer Sobrerroca, 26, 1r. 08241 Manresa (Bages). També pots enviar-nos un correu electrònic a l'adreça elpou@elpou.cat

La Fira de Manresa de 1969

J. S. Foto: Antoni Quintana Torres (ACBG)

El II Saló Industrial Artesà de Manresa i Comarca es va fer del 29 d'agost al 8 de setembre, al passeig del Riu, fins a l'esplanada de l'hotel Pere III, encara en construcció, amb una exposició a l'antiga estació dels Catalans a Manresa Riu. Va ser la III Fira des del 1952, la més important pel nombre d'expositors i participants. Uns dies abans de la celebració se'n va fer propaganda. Per encàrrec de la Cambra, subjecten el cartell la pubilla de la ciutat i les dames d'honor, amb les bandes corresponents i minifaldilla que s'havia posat de moda l'any anterior, amb un vestit estampat de flors. A l'esquerra del cartell, el logotip de la fira, mentre el tema principal fa referència al cargol industrial dissenyat per Lluís Sanz, amb l'escut de Manresa. Popularment era la *fira del cargol*. Va ser presidida per Jaume Sallés Vilanova de la Cambra de Comerç, que l'organitzava conjuntament amb el Col·legi d'Agents Comercials, amb Josep Camprubí Plans. En el llibre *La Cambra de Comerç i Indústria de Manresa. Cent anys d'impuls econòmic (1906-2006)*, Gemma Rubí i Lluís Virós expliquen que la fira de 1969 «simbolitzava el desenvolupament de la indústria comarcal dels anys seixanta i els avanços en el comerç derivats de l'augment de la renda per càpita».

Al fons, observem la Casa d'Exercicis de la Cova i a la dreta, més nítida, la Seu; davant, l'edifici que s'estava construint a

la plaça de la Reforma, amb el monòlit franquista; l'antic Col·legi de Sant Francesc, que aleshores ja era Badia-Solé (1963-1980); la Fàbrica Balcalls (de les poques que eren més altes que amples) amb la característica torre del dipòsit de l'aigua al costat i la xemeneia que va ser el primer que van tirar a terra, malgrat les queixes del director del Museu de la Tècnica de Terrassa, Jaume Perarnau, quan l'Ajuntament va urbanitzar la zona. L'últim pis de l'antiga fàbrica correspon a l'actual Auditori, on van treure les columnes i van posar una teulada nova amb arcs de fusta i una acústica adequada al Conservatori. L'hotel Pere III ocupa el lloc de l'antiga fàbrica del Pont de Fusta, amb el mur que tradicionalment separava el món de l'antic convent del de les fàbriques. Pel pont de Sant Francesc hi circulen un Seat 600 i un 1430, quan ja s'havia fet l'ampliació de la calçada i substituït les baranes de pedra per les actuals de ferro i els fanals. Era un dels accessos a l'estació de la Renfe i a la carretera d'Igualada, la principal sortida de la ciutat en direcció a Barcelona, a partir de 1830, en construir-se la de Manresa al Bruc per camí de carro. També observem els horts a dreta i esquerra del riu Cardener, en aquest cas il·legals perquè estan dins de terreny inundable. Al costat del primer hort, s'aprecia una de les pilones de l'antic pont de ferro dels Ferrocarrils Catalans i ben bé a l'esquerra de la fotografia, a baix, s'observa la base d'un antic pal de fusta de la llum, que va ser substituït pel que hi ha més endavant, on el pal ja és de ciment.

www.guiamanresa.com

GUIA CULTURAL, SOCIAL I COMERCIAL DE MANRESA I LA CATALUNYA CENTRAL

Agenda, festes, anuncis, comerços, pobles, música, imatges, webs...

CINEMA. Laura Vidal

Jojo Rabbit

En l'any del 75è aniversari de l'alliberament del camp d'Auschwitz no és agosarat parlar d'una pel·lícula sobre nazis, el que és agosarat és que el seu protagonista, Jojo, sigui un nen de deu anys amb un amic invisible que no és altre que Adolf Hitler. La sorpresa pel petit i *convençut* alemany és descobrir que la seva mare, una meravellosa Scarlett Johansson, amaga una jove jueva a les golfes. Com ja va fer Charles Chaplin en el seu moment, el director Taika Waititi juga amb una de les parts més fosques de la història de la humanitat per crear una sàtira divertida, tendra i emotiva, on la barbàrie és present però sense recrear-s'hi. La gràcia és el contrast amb el que ens conta la història, perquè resulta impossible no riure amb la hilarant ridícula del campament per a joves nazis on acudeixen Jojo i el seu amic Yorkie, de la mateixa manera que és difícil no deixar anar cap llàgrima amb l'escena de les sabates, que no desvelarem. «Els nens no han de celebrar la guerra ni parlar de política, han de trepar els arbres i després caure'n» li etziba la mare al petit nazi, per després rematar dient que «la vida és un regal. Hem de ballar per demostrar que estem agraïts d'estar vius (...). El ball és per a la gent que és lliure». Doncs celebrem, ballem i aprenem de la història, la que s'ha de conèixer per no tornar a repetir-la.

ART. Maria Camp

Carme Solé Vendrell

De mica a mica anem retornant a certa normalitat, i els equipaments culturals van obrint portes de nou. Al Centre Cultural del Casino reobren amb una exposició de la il·lustradora Carme Solé Vendrell que es podrà visitar fins a mitjan juliol. Es tracta d'una adaptació de l'exposició feta al Palau Robert de Barcelona i que ens permet conèixer el recorregut artístic i vital de l'artista, però també l'entrellat de l'ofici de la il·lustració a través dels seus dibuixos, que mostren com són, què fan i què senten els personatges. Es complementa, a més, amb una tria d'obres pictòriques de l'artista, alguna de les quals exposa per primera vegada, i una escultura. El conjunt posa de manifest un aspecte que ha caracteritzat sempre el treball de Solé Vendrell: la defensa dels drets dels infants. D'aquí també el títol de l'exposició... *Per què? Carme Solé Vendrell*. Una proposta que ens permet apropar-nos a una de les il·lustradores i dibuixants més rellevants del nostre país, al seu estil i la seva voluntat de commoure i sacsejar consciències en un món convuls i injust.

MÚSICA. Marc Vilanova

Tornen Els Pets

Per a la tria musical d'aquesta edició de juny, us adjuntem una proposta que sobreviu tot i l'allau de cancel·lacions i reprogramacions que ha sofert l'oferta musical a la capital del Bages. Es tracta ni més ni menys que dels incombustibles Els Pets, que tornen als escenaris amb els seu nou treball discogràfic, *SOM*. Arriben a la sala manresana Stroika amb una escenografia i posada en escena dignes de la seva incontestable maduresa, continuant amb els trets distintius del seu pop característic, elegant, ben executat i costumista en la seva temàtica (divendres, 26 de juny, 22:30 h).

VINS. Sergi Blanqué, sommelier
d'El Terrer 1834 de Santpedor

Sauvignon blanc 2019 Mas de Sant Iscle

És el nou vi aparegut després del canvi de propietaris. Sauvignon blanc 100%, es veu rema en caixes de 15 kg per preservar els raïms. Es fa un premsat suau i passa a fermentar en dipòsits d'acer inoxidable. Queda aquí tres mesos i s'estabilitza. Té un color groc intens, molt net i brillant, amb una certa densitat en copa. En nas ens dona el perfil típic de la varietat, que s'ha adaptat molt bé a la comarca. Trobem fruita com el meló, el mango, amb tocs cítrics i frescos... L'entrada en boca és fresca i laminada, untuosa, voluminosa, tornem a trobar les fruites que detectàvem en nas. Final llarg i intens. En definitiva, vi fresc, varietal, fàcil d'entendre i apte per a tots els públics. Ideal per a aperitiu, amanides, pizza, peix, menjar asiàtic i/o picant.

Preu de venda: 11 euros

Casa Puig Batlles

Lluís Virós. Foto: Francesc Rubí

A

la cantonada dels carrers del Sol i de la pujada del Castell destaca aquesta casa que es veu en forma de falca des de la carretera de Vic. És una de les cases

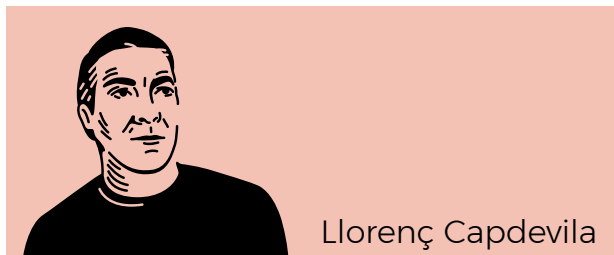
característiques d'aquesta zona, on es construïren a cavall dels segles XIX i XX edificis industrials i habitatges burgesos. És una obra de l'arquitecte Ignasi Oms i Ponsa, de 1899, en un estil entre neoclàssic i modernista. Es tracta d'un edifici d'habitatges entre mitgeres que resol una cantonada. Està format per un total de sis nivells: planta baixa, entresol, tres pisos i golfes i, al carrer del Sol continua amb un allargament de la planta baixa sobre el qual se situa una terrassa a l'alçada del primer pis. En les façanes hi ha elements decoratius eclèctics i el parament és d'arrebossat que imita materials nobles, de manera que donen a l'edifici un aire monumental. En les façanes hi ha elements remarcables com l'enfonsament de l'aresta de la cantonada des de la quarta planta cap avall, que permet fer més còmode el balcó corregut que hi ha a la cantonada de la planta principal. En els baixos hi ha dos nivells tot aprofitant la variació de cotes entre les dues façanes. Potser l'element més característic de la façana de la pujada del Castell és el gran finestral d'arc rebaixat i partit en cinc parts que hi ha als baixos, que determina l'eix principal de composició. Finalment, també cal destacar el fris amb esgrafiats que emfatitza el darrer nivell entre dues cornises ben precisades i la columna adossada de fust llis que sembla aguantar el balcó de la cantonada. El conjunt està acabat amb elements de qualitat com els tancaments de persiana de llibret i les baranes i reixes de ferro forjat.

El catàleg de Manresa protegeix l'edifici de manera parcial pels valors estructurals, composatius, estilístics i formals, i per l'encaix particular en el front d'edificis de la carretera de Vic i de la pujada del Castell. Tot i que es tracta d'un edifici ben mantingut i amb un comerç a la planta baixa ben adaptat a les característiques de la façana, és una llàstima que estigui clarament perjudicat per un conjunt de cables mal instal·lats, com passa amb moltes façanes de la ciutat.

PER SABER-NE MÉS:

- LACUESTA, Raquel, *Ignasi Oms i Ponsa, arquitecte: la consolidació del modernisme terra endins*, Delegació del Col·legi Oficial d'Arquitectes de Catalunya a Manresa i Angle Editorial, Manresa, 2009.

Llorenç Capdevila

Lluís Calderer

Situar-se

Qualsevol text narratiu et situa en l'espai i en el temps. En general, les lectures et transporten a universos llunyans, que poden ser èpoques passades, futures, o d'un present que no és el de la teva vida quotidiana; i a paisatges més o menys exòtics i desconeguts. De tant en tant, però, en una lectura hi reconeixes situacions, indrets o moments idèntics o semblants als que has viscut o estàs vivint. Si el que tens entre mans és una bona obra narrativa, el grau de proximitat temporal o espacial no tindrà gaire importància, perquè allò que de veritat ens absorbeix d'una novel·la és la capacitat del narrador per mostrar-nos la naturalesa dels personatges, que no té res a veure ni amb el moment ni amb el lloc on viuen. Per exemple, podem sentir més propera una dama vuitcentista com Madame Bovary –que, en mans de Flaubert, aconsegueix captar tot el nostre interès i li reconeixem els plecs de l'ànima–, que no pas un personatge mal construït i sense ànima per més que visqui i es mogui per escenaris molt semblants als nostres.

No tota la prosa literària és narrativa de ficció. Hi ha grans llibres de memòries –les de Josep Maria de Sagarra, per exemple–, o dietaris –com *El quadern gris*, de Josep Pla– que són veritables monuments literaris i que, igualment, també ens situen en un temps i un espai però el que ens interessa és, sobre tot, el personatge i la seva naturalesa.

Darrerament m'he trobat amb dues lectures, però, que més enllà del valor literari innegable que tenen, m'han situat en el propi passat i m'han fet conscient –en una dimensió fins ara desconeguda per mi– del pas del temps. Són dos llibres que, sense caure en la nostàlgia, retraten una època, la dels que vam ser infants als anys 70 i joves als 80. *Batre records* (Fonoll, 2020), d'Anna Sáez Mateu, és un bellíssim recull dels articles que l'autora publica al diari *Segre*, cada divendres, sota l'epígraf de «El retrovisor». *Memòria vintage* (Empúries, 2020), de Vicenç Pagès Jordà, és un diccionari molt personal que retrata el món dels darrers *baby-boomers*. És curiós observar que, tant en un llibre com en l'altre, s'hi parla, per exemple, de *Blade Runner*, de tribus urbanes, del *destape*, dels dos rombes o de l'estètica de Tino Casal. Un retrat generacional que et situa en un temps i un espai que, si coincideix amb el que has viscut, fa una mica de vertigen.

Quin canvi?

El llibre *La revolució cívica*, a cura de Francesc Foguet, Cossetània edicions 2008, recull els articles que l'eminent crític literari Domènec Guansé va publicar al diari *La Publicitat* del 12 de març de 1937 al 15 de gener de 1939, amb els quals va teixir una crònica del dia a dia de Barcelona i el país durant gairebé tot el considerat període de guerra. Mirada atenta a tots els aspectes de la vida civil, crida l'atenció la seva

lucidesa i gosadia davant de determinades coses. Així, quan pel març del 37, comentant certs comportaments dels qui s'havien fet els amos del carrer, demana a «alguns dels que ens guien» que «es facin càrrec que la guerra i la revolució no es fan, precisament, per canviar uns burgesos per uns altres».

Erques Torres

Es diria un precedent del famós «canviar-ho tot perquè tot segueixi igual» d'*El Guepard*, o també d'una continuïtat amb l'exemple episòdic de Flaubert a *L'educació sentimental*. En tot cas subratllem-ne la constància escrita per gent de diverses èpoques, sensibilitats i països. Si n'he parlat avui és per l'evidència cada dia més flagrant d'això. Em refereixo sobretot

al carnaval patètic de la vida social i política espanyola d'ençà que li ha caigut la carota del règim del 78, per mostrar la seva realitat de la manera més crua: el simple canvi de persones.

Però, tornant als límits que m'havia imposat, voldria esmentar un altre exemple molt proper en el temps a Domènec Guansé. Ja vell, experimentat i lúcid, en els *Nous poemes*, publicats el 1938, un any abans de la seva mort, hi figura la quarteta titulada *El gran dia* i que diu així: «Visca la revolució i vinga canonades; / un captaire a cavall en fuetja un a peu; / visca la revolució i canons altra vegada, / els captaires han intercanviat els llocs, però la fuetada segueix». (Traducció de Josep Maria Jaumà, inclosa en el llibre *Irlanda indòmita*, 150 poemes de W. B. Yeats, Edicions de 1984, 2015).

EL CUL DEL POU

NÚM. 271

RELLEU A L'ALCALDIA

Ja ens queda clar que, si hagués pogut triar, Marc Aloy no hauria escollit aquest moment per agafar el relleu com a batlle. Si la ciutat estava enredada fins a principis d'any, imagineu-vos ara amb totes les urgències derivades de la crisi sanitària. Malgrat tot, el cap de files d'ERC serà un batlle tuitaire. Les xarxes prou que li agraden i sempre posa en valor aspectes positius de la ciutat. Des d'aquí li suggerim que també faci alguna instantània d'algun bunyol i en el post digui: «Això ho arreglarem». Sempre

es pot curar en salut no dient quan Valentí Junyent, discretament, com el caracteritza, passarà a un segon pla amb una feina que, francament no és gaire agradable i, com l'alcaldia, també ha canviat de cara després de la covid-19. Les escenes de sainet entre el nou posseïdor de la vara i el tenidor de la clau de la caixa ja ens fan salivar... Tot i que, ben mirat, potser no hi ha res a pelar perquè les arques municipals no estan per a gaires alegries. Qui dia passa, any empeny. O, més ben dit, qui mandat passa, deute manté.

Van passant els dies
i vaig superant
el coronavirus,
la pesta flagrant
que tant m'atabala,
seient i menjant
i tocant la gaita
mentre em vaig fent gran.
Segons dictaminen
(això és important),
les lleis dels que manen,
d'ara en endavant
superant les fases
que ens vagin marcant
farem que el mal virus
vagi al botavent
i les abraçades
per fi arribaran.

El parc de l'Agulla
tancat i barrat
setanta-nou dies
ha estat clausurat.
Segons un informe,
un comunicat,
dilluns obre portes
per a la ciutat.
Ja s'han pres mesures
de seguretat,
que caldrà complir-les,
per força o de grat.
Cal guardar distàncies
amb els del costat
i als banc no es pot seure
cal seure en el prat
i quedar-te a casa,
si estàs constipat.

Mentrestant els Jordis
són a la presó
per més que Amnistia
doni la raó
als que denuncien
la situació
dels presos polítics
i llur repressió.
La desescalada
o el mínim perdó
va a pas de tortuga,
i en la revisió
de tipus penal
de la sedició
ningú no mou fitxa;
no hi ha compassió.
La unitat d'Espanya
no té parió;
tot ho justifica.
Valga'ns Déu Senyor!

DESCONFINAMENT

He rebut un missatge d'una emissària del vostre espaitemps. Està sorpresa de les ganes que teniu tots de sortir al carrer després de dos mesos llargs de confinament. Jo no vaig viure el vostre estat d'alarma, ja que el coronavirus que va aparèixer al meu espaitemps no era malparit com el vostre. De fet, teníem més infectats per ITS que no pas pel coronavirus, però bé, aquestes estadístiques d'aquí no res ja us seran familiars.

He intentat explicar-li que un percentatge destacat de la gent que veu pel carrer són pollastres sense cap. Sí, persones que durant l'aïllament forçat han hagut de buscar-se a si mateixos en un descampat neuronal. I quan et busques i no et trobes, ets un autòmat. Però mira, això rai, el fotut és quan has de sortir de casa i recuperar la teva rutina. Segur que heu vist gent pel carrer amb una fulla d'enciam amb gomes elàstiques com a mascareta, vagant sense rumb i, segurament, sense pantalons. És perfectament normal. Si els saluteu veureu que no saben com reaccionar

perquè estan processant totes les opcions d'interacció social. Li dono la mà? L'abraço? Mantinc la distància? L'escupo? L'emissària m'ha passat més d'un vídeo d'encontres d'aquests on el subjecte ha acabat tirant-se davant d'un cotxe, només per recuperar el pragmatisme del confinament.

Ella em diu que això ara no passarà, ja que han pintat els carrers de Manresa per eixamplar l'espai públic per als viants. No he vist efectes similars en viatges ocasionats per substàncies al·lucinògenes *premium*, així que *xapó* per la innovació. Només trobo que hi ha poca distància entre línies, especialment si tenim en compte que la majoria de gent s'ha eixamplat durant el confinament. A part d'això, crec que us hauríeu d'alegrar que l'Ajuntament ja confirmi que hi haurà Festa Major. És evident que hi haurà cercatascues amb gimcana ètica i una prova seran les curses de relleus on només està permès colpejar els rivals en els punts on les línies estan solapades. Jo aniria practicant...

SOCORRISTES

Ara que entrem a la fase 2 de l'anomenada desescalada i que, per tant, ja podrem tornar a la piscina i a la platja, és lícit preguntar-se com actuaran els socorristes de la nova normalitat. Tenint en compte que no és permès el contacte físic, costa d'imaginar-se com caldrà mantenir la distància a l'hora de rescatar algú de l'aigua. En aquest sentit, caldrà idear un nou tipus de mascareta que permeti practicar el boca a boca sense que les boques es toquin, ni que l'aire del pulmó del socorrista penetri sense cap mena de filtre en el pulmó receptor. En-tenem que tampoc no serà possible fer reflotar ningú que s'enfonsi a la super-

fície i arrossegar-lo fins fora de l'aigua sense les degudes mesures de protecció i distanciament. Costa imaginar-se un socorrista embotit en un escafandre, igual que si fos un bus o un astronauta, coent-se al foc solar, talment un ou fer-rat. D'altra banda, és important establir uns protocols i unes instruccions clares, àgils i eficients. No fos cas que, en pro-cedir a la intervenció de salvament, ja ens trobem el banyista fent l'ànec. Oi que els socorristes alpins sovint comp-ten amb l'ajuda dels santbernats? Amb el mateix criteri els socorristes aquàtics podrien disposar de foques auxiliars, fà-cils d'ensinistrar, barates de mantenir i víricament immunes.

TANTA ROBA I TAN POC SABÓ

JAUME GUBIANAS

PER TORNAR A L'ESCOLA
NECESSITAREM:

1. CONTROLAR L'ABSÈNCIA DE SIMPTOMES I PRESENTAR EL DOCUMENT DE DECLARACIÓ RESPONSABLE.
2. PORTAR MASCARETA DE PROTECCIÓ.
3. RENTAR-SE LES MANS FREQUÈNTMENT AMB GEL HIDROALCOHÒLIC
4. MANTENIR UNA DISTÀNCIA MÍNIMA ENTRE LES PERSONES DE 2 METRES DINS I FORA DEL CENTRE.
5. PORTAR EL PROPI MATERIAL ESCOLAR.
6. UTILITZAR SEMPRE LA MATEIXA TAULA I CADIRA.
7. L'ASSISTÈNCIA ES LIMITARÀ A LES SESSIONS DE TREBALL NO ES PODRÀ ESTAR NI AL PASSADÍS NI AL PATI.
- 8...

JAUME GUBIANAS 20

PARAULES MANRESANES A LA XARXA

Aquests dies podríem dir, exagerant una mica, que les xarxes han bullit amb la llista de *paraules manresanes* recollides en el tema del mes d'abril d'aquesta revista sobre *El parlar de Manresa*, que va elaborar Jaume Puig. El consum de xarxa durant el confinament s'ha multiplicat i, com passa sovint, la llista de termes propis de la ciutat que es va publicar ha corregut pels grups de whatsapp i les diferents xarxes socials. M'ha arribat que molta gent s'ha identificat amb l'ús de la majoria de les paraules i, fins i tot algú, no s'havia plantejat mai que dir, per exemple, *torreta* era *fastigosament* manresà. Al **Pou** ens sentim cofois que una recull iniciat al carrer de Sobrerroca, s'hagi fet viral –mala expressió en aquest moment que vivim, val a dir-ho– tant a la resta de la ciutat com arreu del món globalitzat, encara que, com també passa sovint a les xarxes, no se n'hagi esmentat la font.

PUBLICITAT O AMENAÇA?

Qui més qui menys té algun familiar més o menys directe o coneix algú que ha traspassat durant la crisi sanitària que, sembla, tot just ara, comença a donar-nos una treva. Durant el gran pic devastador, pels volts de Setmana Santa, ni es venien gaires diaris ni, malauradament, les empreses de serveis funeraris necessitaven dedicar-se a la *captació de clients* en un negoci que, val a dir-ho, no experimenta mai cap crisi. De fet, les restriccions de la pandèmia no permetien fer ni vetlla ni cerimònies i l'assistència als cementiris quedava limitada a tres persones. Però amb el desconfinament, les funeràries tornen a poder desplegar –encara amb limitacions sanitàries– les seves *urpes* per oferir tot el ventall de serveis associats als decessos. El grup Mémora, que, a Manresa, és propietari de l'antiga Fontal i gestiona el nou crematori del Congost, va publicar al diari *Regió7* un anunci per, segons diu, «acomiar-te dels teus éssers estimats». Servidor ja és conscient que, com a empresa, tenen tot el dret de fer publicitat i, amb sensibilitat i intriga premonitòria, fer saber que hi són... si se'ls necessita. Ara bé, la cosa no treu que en veure els anuncis els trobi del tot funestos. I més, després de l'escalada de mortalitat de la Covid-19.

ALIMENTS LLENÇATS

Continuem amb els rastres inevitables de la pandèmia perquè, a part de les dures conseqüències sanitàries i econòmiques, també ha alterat el comportament de moltes persones. Si una cosa sembla inevitable és que les diferències socials s'agreuïen i, mentre alguns només notaran un sacseig ètic –ja estaria bé– d'altres patiran de valent. Però enmig del terratrèmol, sempre hi ha qui neda en l'abundància, té la mateixa sensibilitat que un mico i mostra un grau proper al zero de civisme. El 4 de maig, en un contenidor del Barri Antic, un redactor de la revista va trobar les quatre safates de menjar precuïnat que veieu. Pel cap baix, una compra propera als vint euros. No eren allà com una ex-

hibició de caritat, sinó de vergonya. Els aliments estaven caducats –de no feia gaires dies– i devien pertànyer a algú tan *delicat* que va *tirar llarg* a l'hora de fer la compra. La delicadesa, per contra, no va quedar pas palesa a l'hora de col·locar les safates damunt del contenidor de plàstic. Mentre repudio l'acte, se m'acudeixen moltes entitats, plataformes o persones a qui lliurar aquest menjar abans que al carrer. Una exhibició de manca d'empatia que es podria haver evitat, simplement, no comprant allò que no es necessita.

GLOSSARI DE PARAULES 'MANRESANES'

paraula 'manresana'	paraula estàndard
acotar-se**	ajupir-se
animetes**	(tradicció manresana)
arna*	rusc
arba**	alber
bagot* (de raïm)	gotin
balear**	esbandir la roba
barballó*	espigol
basquets**	vambes
bitè, bitenet*	be, anyell
boles (joc)**	bales
canya-xiula*	canyis
cinerer de pastor*	orboç
cuc amagar*** (joc)	fet a amagar
escatxgar*	esquitxar
espaseta*	gladiol
esquilet**	esquilador
estitillar-se**	estritillar-se, asserenar-se
gratacul*	gavarrera
junc*	jonc
llangost**	llagosta
mata*	llentiscle
melic*	llombrigol
moixó*	ocellet
nuc*	nus
passera**	rastre
patac**	pluja forta
picar**	pegar
pipiripip	rosella
piegar*	recollir de terra
postada*	prestatge
prouta**	prou (femení)
punxada**	punxada
punxir**	punxar
racó**	escombraries
rampend**	rat penat
rojale**	pi roig
senalla*	cabas
setmana** (joc)	xarranca
timó*	farigola
tirany**	taranyina
torreta*	test
trascolar*	trafegar, treure el vi o l'oli
tria (trilla)*	tros de terra
vigilar**	mirar un paper
vimec**	vímet

*** No és al DIEC2.

** És al DIEC2, però no pas en el significat 'manresà'.

* És al DIEC2, però no és l'opció principal.

VEGETACIÓ LLIURE

El període de confinament també ha fet que la flora i la natura és desplegessin sobre la trama urbana sense cap obstacle que ho impedís. Si en la últimes setmanes va ser notícia que van aparèixer senglars, la manca de manteniment de jardineria i l'explosió de la primavera han deixat imatges com aquesta que m'ha fet arribar una lectora del tram del carrer Jacint Verdaguer remodelat després de la construcció de la rotonda de la Bonavista. Les males herbes dels parterres de l'arbrat han acabat agafat tant volum que graten la carrosseria dels cotxes a la calçada. Un fenomen que jo havia vist en els carrers dels polígons industrials, però molt pocs cops en plena ciutat. Una altra àrea *salvatge* es va crear a l'entrada a Manresa pel sud, on, a la rotonda d'havent passat el Pont Vell, els arbustos no deixaven divisar els vehicles dels diferents vials que hi conflueixen. Cal esporgar, urgentment.

PÀRQUING PRIVAT

De vegades no és la naturalesa qui pren els carrers de manera voraginosa. Són les persones que tiren pel dret pensant que, com va dir Fraga, *la calle es mía*. Damunt de la vorera a la plaça de la Bonavista, aprofitant l'avinentsa de la fase 1, els responsables de l'establiment de repartiment de menjar a domicili Fresh Pizza, van decidir aparcar-hi tota la flota de motos en l'horari en què no hi havia servei. L'estampa me l'envia un lector que passejava la canalla per la zona. No sé pas si les obres a la carretera de Vic els impedié aparcar els vehicles, però trobo bastant fort, tot i l'escassa circulació de vianants, agafar un bon tros de vorera com a pàrquing. Des que va obrir com a franquícia d'una multinacional, la ubicació de la pizzeria en aquell punt ha provocat l'aparcament descontrolat de les motocicletes a la zona.

NOUS ESPAIS PER A VIANANTS

I és que com passa en les intervencions urbanístiques a la majoria de ciutats, es tendeix a guanyar espai per als vianants

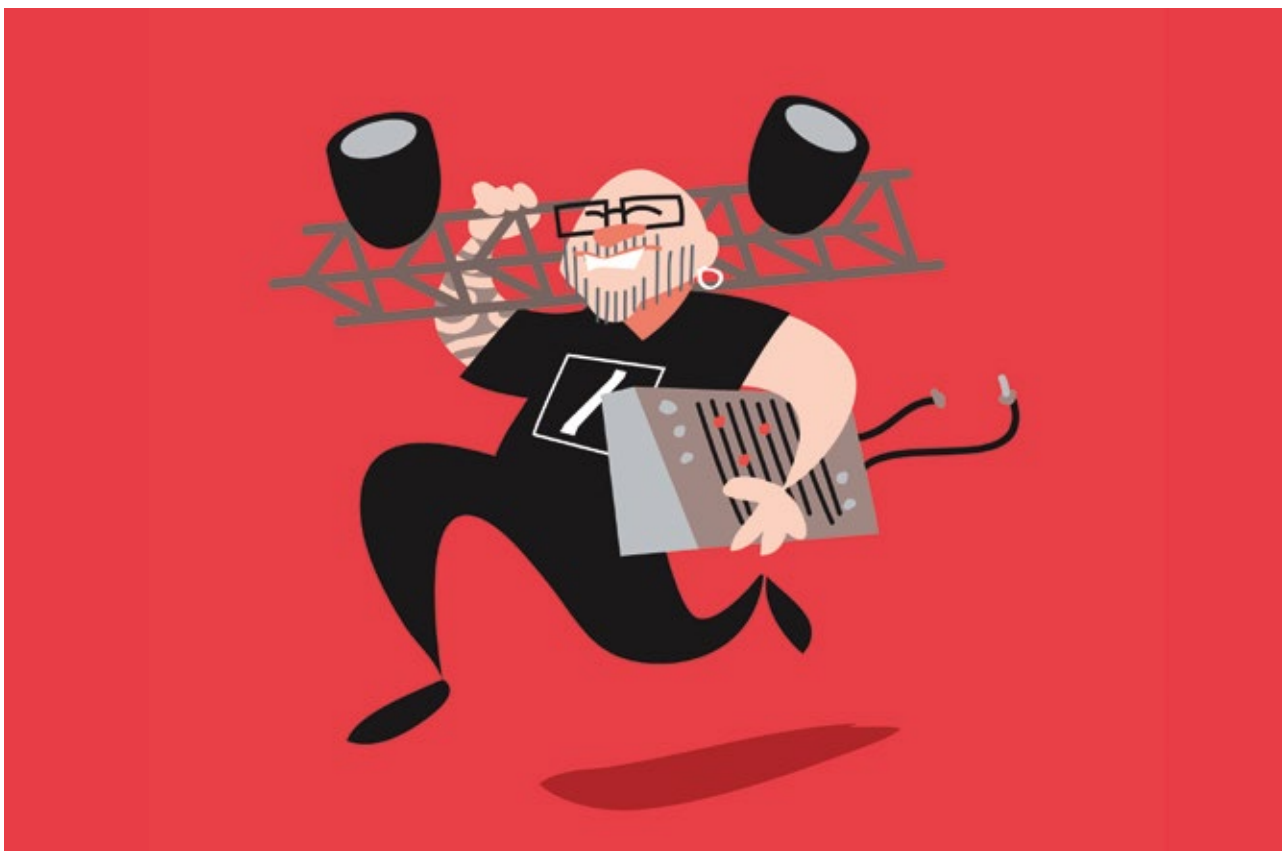
i canalitzar el trànsit de vehicles cap a la perifèria. Va passar a la Bonavista, també a Sant Domènec i, en general, a tots els nous vials en forma d'avinguda. En els punts del centre històric, però, l'espai és el que és. Els últims dies l'Ajuntament ha començat a ampliar els espais per a vianants per afavorir l'aconsellable manteniment de la distància de seguretat per reduir els contagis. La manera de marcar els espais es fa amb pintura d'un groc cridaner i traces, diguem-ne, *curioses*. El carrer Guimerà, per exemple, és un dels sectors amb aquestes divertides línies amb alguna corba que trenca la monotonia. Un lector em diu que li va sentir dir a un vianant que hi passava: «*Es lo que tiene ir al trabajo con una copa de más*».

BILINGÜISME RIDÍCUL

Per cert, al mateix carrer comercial, a l'establiment Inside, hi ha aquesta curiosa retolació bilingüe que indica per on cal accedir a la botiga. No entraré a discutir les lleis respecte a la necessitat d'emprar les dues llengües, la pròpia i la de l'estat. Ara, quan la paraula s'escriu exactament igual, francament, em sembla la idiotesa més gran del món. Potser seria millor aprofitar l'espai del full, col·locat en horitzontal, per escriure-hi la paraula només una vegada i amb la lletra una mica més gran. En fi...

CARLES TENESA, *LITUS*. LA REVOLTA RECLAMA MÚSICA

és clar que el coneixeu! Carles Tenesa Sanz. Va néixer el 1972, a Sant Vicenç de Castellet, i amb el seu germà va tenir una infantesa tranquil·la a cavall de l'escola del poble, el Mijac i fins l'associació gegantera. I no va arribar a Manresa sinó per fer un cicle formatiu de tèxtil al Lacetània. Precoç de mena, també comença aviat a treballar de tarda en una fàbrica d'injecció de plàstic, i als 17 anys ja el trobem instal·lat aquí, en una casa *okupa*. Jove i inquiet, l'atreu el moviment per la insubmissió i sovintea el centre Alimara, del carrer Guimerà. Ell només volia passar de la *mili* i és allà que coneix les detencions de Martínez, Comellas i Bardina: aquell 1992, doncs, va decidir aprofundir el seu compromís polític militant al JIR (Joves Independentistes Revolucionaris). El *Litus* ara passa per l'Ateneu Popular la Seca i allà fa una altra descoberta, això és, la importància de la música. Música i política, en un vincle indestruïble. El recordeu ja abans, amb tota la colla dels concerts antirepressius a Pista Castell? Aleshores la normativa era gairebé inexistente i, en termes de seguretat, només calia patir per si vindrien els fatxes —i els fatxes venien cada vegada! Doncs bé, en *Litus* aviat serà un especialista dels concerts, després d'haver-ne resseguit molts d'altres arreu del país, com ara aquell de Cerdanyola, amb els de *La polla records*, quan l'estació ja vessava de *punkies* i tot era un exèrcit de caps crestats: pura revolta! Per això més endavant també farà part dels impulsors de la Festa Major Alternativa, en una mena de màster popular de gestió cultural.

Coneix mes gent i amplia contactes a cavall de Catalunya i del País Basc, i ja som a 1996 quan amb d'altres decideix crear l'associació cultural Propaganda pel fet!, una distribuïdora musical vinculada als ateneus la Seca i el de Vallcarca, a Barcelona: els caldran poc més de tres anys per decidir que allò exigeix professionalitat i el *Litus* se la juga. Abandona la fàbrica, crea una societat limitada i —en menys d'un any— fon els estalvis i es queda a la ruïna! Tossut com és, torna a Manresa i adopta la fórmula cooperativa per buscar nous camins, ara amb els *Obrint pas* —que si aquí les coses costaven, a València encara més! En aquest nou capítol mantindran mil debats amb en Xavi Sarrià per resoldre reptes i contradiccions, des d'aquell no voler res de l'estat fins acceptar sortir a televisió! Propaganda pel fet! serà també un segell discogràfic, però potser el seu millor encert va arribar just quan els hàbits de consum cultural canviaven definitivament. En *Litus* entoma el risc d'emprendre una nova àrea de negoci i amplien la cooperativa: acabava de néixer Stroika, que aquest octubre compleix deu anys! Molt més que una sala de concerts, Stroika és també casa de la música, punt de formació i cuina de grans gires —Zoo, La Raíz... Un treball fet des de la passió però amb marge per parar a casa, ara que en *Litus* té companyia i fins un parell de filles. Felicitament instal·lat al barri antic, no perd el to inconformista i assaja l'harmonització d'uns nous habitatges cooperatius amb espais compartits. No es pot negar, si més no, que la música que desprèn la idea és bona!

EL NOSTRE ESTIU, ELS NOSTRES DRETS.

LES COLÒNIES
SERAN LLEURE
O NO SERAN

Educadores i educadors: després de tot el que hem passat durant mesos, els i les joves us donem les gràcies per atendre el nostre dret a gaudir, aquest estiu també, del lleure educatiu, i a fer noves amigues i amics a les colònies, els casals i els campaments de tot Catalunya.

Sempre de forma divertida, neta i segura.

Informa't de tot a
estiuamblleure.cat

#DretAIIl·leure
#DretAIIl·leure

@joventutcat

Generalitat
de Catalunya

7,5 Milions
de futurs

Escoltarem,
aprendrem i
vencerem!

Junts contra
el virus!

Vida
als anys!

Per molts
anys!

Suma-t'hi!